

Fabrikalardan makina sesinden
önce İşçinin Sesi gelecek
Yıl:17 Sayı:412

İŞÇİNİN SESİ

Paylaşım savaşına hayır!
Sınıf savaşına evet!
11 Şubat 1991

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Körfez savaşı emperyalist rekabetin en keskin biçimidir

Barış için emperyalizme karşı savaş

Kapitalistler arası savaşta, birini diğerine karşı savunmak, işçi sınıfına ihanettir. Türkiye'de koskoca işçi sınıfı dururken, işçi sınıfımızın ayaklanma geleneğinin atası Alevilik capcanlı yaşarken, dinci gericiliği müttefik olarak görmek en azından aymazlıktır. Barış için savaş, emperyalizme karşı savaştan, emperyalizme karşı savaş, kendi ülkesinin burjuvazisine karşı savaştan ayrılmaz.

Saddam Hüseyin'in Kuveyt'i işgalinin yarattığı ortamda Ortadoğu petrollerini kontrol altına alma ve Irak'ı çökertme amacıyla ABD emperyalizmiöncülüğündeki müttefiklerin başlattığı savaş üç haftadır devam ediyor. Irak'a karşı ağır bir hava saldırısı sürüyor. Irak hava kuvvetleri bu saldırıya cevap veremedi. ABD ve müttefikleri, Irak şehirlerini, ekonomik ve askeri hedefleri sürekli olarak en gelişkin teknoloji ile bombalıyor.

ABD emperyalizmi bu üstünlükle Irak'ın küçük donanmasını da etkisizleştirdi. Ama Irak bu hava saldırıları karşısında teslim olmadı. Kendini daha güçlü gördüğü bir kara savaşını zorluyor. Irak kara kuvvetleri, Suudi Arabistan'ın Ras El Hafci kasabasına saldırdı ve işgal etti. Ancak zorlu bir savaşla bu kasabadan geri püskürtülebildi. İsrail ve Suudi Arabistan'a karşı füze saldırısını sürdürüyor. Müttefiklerin arasında çelişki yaratmaya ve ülkeler içindeki muhalefetlerden yararlanmaya çalışıyor.

Irak, yabancı basına yeniden ülke içinde çalışma izni verdi. Bu yolla sivil halk arasında çok sayıda can kaybı olduğu haberleri ile ABD'nin yanında savaşa katılan Arap ülkelerinin kamuoyunu yanına almaya çalışıyor. Savaşı bir Müslüman-Hristiyan çatışması gibi sunmak istiyor.

Öyle görünüyor ki, önümüzdeki günler kara kuvvetlerinin kanlı bir çatışmasını getirecek. Ağır kayıplarla da olsa ABD ve mütefikler bu savaşı kazanacaklar. Ama bu çatışmanın ardından nelerin gelebileceği henüz tam netleşmedi. Daha da önemlisi, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bölgenin güçlü devletleri, binbir manevra ile savaş sonrasında güçlü bir konum kazanmaya ve paylaşımda iyi bir pay kapmaya çalışıyor.

Kuzey'den cephe açma olanağı sağladığı için ABD ile arası çok iyi olan Türkiye, Suudi Arabistan ve Mısır'ı korkutuyor. Bu ülkeler Türkiye'nin kara savaşına katılmasına ve Musul-Kerkük bölgesine girmesine karşı. Suriye kendi hava sahasını Türkiye'den kalkan ABD uçaklarına açıyor ama Türkiye'nin savaşa katılmasını istemiyor. İran da aynı endişelerle Irak'la yakınlaşıyor.

Özal'ın manevraları

Türkiye'nin en cüretkar dış politikasını izleyen Özal da bunlara karşı yeni manevralara girişiyor. İlk günlerde açıkça belirttiği, Kerkük ve Musul'u kapma hedefi özellikle NATO'nun Avrupalı üyelerini de rahatsız edince, hızla tutum değiştirdi. "Biz Irak'ın toprak bütünlüğünün bozulmasını istemiyoruz" sözleri ile bir yandan Avrupa'yı, öte yandan Arap dünyasını yatıştırmaya yöneldi. Daha önce İslam Konferansı'na Türkiye'nin verdiği Ortadoğu Güvenlik ve İşbirliği Konseyi önerisini yeniden öne sürdü.

Ama Türkiye'nin stratejik hedefinin değişmediği belli. Özal, bağımsız bir Kürt devleti kurulmasına karşı ABD ile bir uzlaşmaya yöneldi. Irak'taki Kürtleri bağımsızlığa değil de, otonomiye yöneltten, Kürt ve Türkmen eyaletlerinin yeralacağı bir federal Irak devleti çözümünden yana çıktı. Böyle bir devlete Türkiye'nin garantör olabileceğini belirtti.

Bu devlet üzerinde nüfuzunu kurmada, Türkmenleri zaten kendi malı olarak gördüğü için, Kürt hareketi ile arayı iyileştirme manevrasına girişti. Kendini "Kürtlerin hamisi" ilan etti.

Bu manevranın bir ayağı, Türkiye'deki Kürtlerin Kürtçe konuşması üzerindeki yasağı kaldırmak oldu. Yıllardır Kürtlerin varlığını kabul etmeyen, Türkiye'de Kürt vardır dediği için ya da Kürtçe konuştuğu için nice insana en ağır işkence ve zorbalıkları yapan Türkiye burjuvazisi, çıkarını öte yanda gördüğü anda, bu kadar hızla tutum değiştirdi.

Böylece bir yandan, Helsinki Nihai Senedi ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konseyi'nin Paris Şartı gibi uluslararası belgelere geçmiş anadil konusunda, Avrupa Topluluğu ülkelerine olumlu yolda adım atıldığı görüntüsü yaratıldı. Bunda başarılı da oldu.

Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na katılmasına en çok muhalefet eden Avrupa Parlamentosu Sosyalist Gurubu raportörü bile Özal'a tebrik mesajı gönderdi. Öte yandan da ülke içinde emekçi Kürt yığınlarını yanına çekme ve sosyal demokrat muhalefetin bir kozunu daha elinden alma yönünde adım atmış oldu.

Türkiye'nin keskin sınıf çelişkileri ve ve bu çelişkilerin yansıdığı mecliste bu manevra kolay olmadı. Önce hükümet içinden, sonra da ANAP meclis gurubu içinden muhalefet sesleri yükseldi. Sonuçta Kürtçeyi yasaklayan eski yasanın yerine, aile arasında ve sosyal ilişkilerde Kürtçe konuşma ve Kürtçe şarkı-türkü söyleme üzerinde zaten kimsenin takmadığı yasağı kaldıran, ama resmi işlemlerde, eğitim, yayın ve pankart vb.de Kürtçe kullanmaya para ve hapis cezaları getiren bir tasarı meclise verildi. Özal bu tasarıya destek toplamak için bile epey çaba sarfetmek zorunda kaldı.

Öte yandan Özal, savaşta yıkılan Irak'ın yeniden inşası için Amerika ve müttefiklerinin bir ekonomik yatırım planı yapmakta olduğu belirginleştikçe, bu kârdan aslan payını kapmaya yönelik hazırlıklara başladı. Avrupa'ya karşı yeni bir koz elde etmek için, bir "demokrasi planı" ortaya sürdü. Sürüncemede kalmış Ceza Kanunu'nun 140, 141, 142 ve 163. maddelerinin kaldırılmasını, aynı yönde gerekli anayasa değişikliklerinin yapılmasını gündeme getirdi. Yapmayı planladığı değişiklikleri hızla yapabilmek için hükümete çok geniş bir kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesini istiyor.

Özal'ın hızlı manevra kabiliyeti, bir kez daha hem Demirel'i hem de İnönü'yü faka bastırdı. Dünya kapitalist ekonomisindeki gerilemenin ve sosyalist sistemin çöküşünün doğurduğu koşullarda emperyalist sistem içinde artan rekabette ve savaş ortamında Türkiye burjuvazisine avantajlı bir konum kazandırma gereksinimi Özal'ı böyle hızlı ve atılgan olmaya zorluyor.

Türkiye burjuvazisi dört bir yanını kollayarak, emperyalistleşmeye çalışıyor. Körfez ve Ortadoğu'yla bu kadar yoğun uğraşırken, bir yandan da Sovyetler Birliği'nin Türk kökenli cumhuriyetlerine dalma girişimini sürdürüyor. Gün geçmiyor ki, bir Azeri, Kazak ya da Tatar ticaret heyeti Türkiye'ye gelmesin. Avrupa ve Amerika'dan krediler, hibeler alıyor. Orduyu modemleştirme projelerine hız veriyor. Yunanistan'a karşı kazandığı avantajı korumaya, Kıbrıs'taki durumunu garanti altına almaya çalışıyor.

İşçi sınıfına saldırı

Savaş ortamı ülke içinde yükselen toplumsal muhalefeti bastırmada ve işçi sınıfının yükselen savaşımını önlemede Özal'a bir olanak sundu. İlk iş 160 işyerinde 105 bin işçiyi kapsayan grevlerin iki ay süreyle ertelenmesi, yani yasaklanması oldu. Çünkü bu sürede çalışma bakanı resmi arabulucu olarak çalışacak, eğer o da sonuç alamazsa, toplu sözleşmeler zorunlu tahkim için Yüksek Hakem Kurulu'na gidecek.

Bu kurul burjuva demokrasisinin içyüzünü en güzel sergileyen kurumlardan biridir. Örneğin maden işçilerinin grevinde işveren tarafı hükümettir. Aynı hükümet, Yüksek Hakem Kurulu'nun sözde "tarafsız" üyelerini atıyor. Kısacası işçi baştan iki bir mağlup.

Grev yasağı çıkartılırken hangi kanuni yetkiye dayanıldığı bile belli olmadı. Olağanüstü hal ya da seferberlik ilan edilmemişken hükümetin böyle yetkisi olmadığı halde, milli güvenlik grev ertelemeye gerekçe gösterildi. Önce bir ay dendi, sonra kanuni süre iki aymış dendi, ardından başbakan ağzından baklayı çıkardı: "Savaş bitene kadar erteleyeceğiz" dedi.

Grev yasağının ardından madeni eşya işkolunda sözleşmeler imzalandı. Daha önce sözleşmesi imzalanmış tekstil işkolundan başlayarak, tüm işkollarında hızla artan bir işten çıkartma dalgası geldi ve sürüyor. Savaşın etkisiyle artan ekonomik durgunluğun yükü işçi sınıfının sırtına yüklenmeye başladı.

Yasal yapılmak istenen her türlü gösteri ve protesto eylemi yasaklanıyor. Özal'ın demokratikleşme planının bir parçası olarak 141-142 ancak zor kullanılırsa suç olacak, ama bunun yanı sıra İngiltere'nin en anti-demokratik yasalarından biri olan Terörizmi Önleme Yasası'nın tercümesine dayalı bir "Terörle Mücadele Yasası" getirme hazırlıkları başladı. Polis, İstanbul Küçükarmutlu'da olduğu gibi işçi mahallelerini, gecekondu bölgelerini basmaya başladı. Derneklerin denetimi için poliste yeni örgütlenmeler kuruluyor, dernekler gerekçesiz kapatılıyor. Yayınlar kapatılıyor, yasaklanıyor.

Düşmanımın düşmanı dostum değildir

Dünyanın ve Türkiye'nin içinden geçmekte olduğu ortamı kavrayamayan küçük burjuva devrimcileri yalpalıyorlar ve birbiri ardına tutarsızlıklara düşüyorlar. Bir bölümü Amerika ile savaşıyor diye Saddam Hüseyin'i anti-emperyalist görüyor ve destekliyor. Daha dün İran'a karşı saldırırken, Kürt halkını zehirli gazla kırarken gördükleri Saddam'ın gerçek yüzünü unutuyor.

Bir bölümü, İslamcıların, dinci gericilerin, Saddam yanlısı, Amerika karşıtı eylemlerini anti-emperyalist, barıştan yana eylemler gibi görüyor. Onları destekliyor, hatta eylem birliğine giriyor, camilerde beraber toplantı yapıyor. Dinci gericilerin, milliyetçi faşistlerle kavgasına bakıp onları müttefik bilgi görüyor. 163. maddenin kaldırılmasının demokratik bir adım olacağını öne sürüyor. Bugün dinci gericilerin, baş düşmanın vurucu gücü olmaya aday olduğunu, tarihte bu rolü defalarca oynadığını, Alevi kırımlarının baş sorumlusu olduğunu unutuyor.

Öte yanda legal sosyalistler bilinen yollarında ilerliyor. İstanbul'da TBKP, SBP, Yeşiller Partisi, Refah Partisi, Doğru Yol Partisi ve SDP ile ortak basın toplantısı düzenliyor, TRT İstanbul bölge müdürünü ziyaret ediyor ve savaşa karşı kendi görüşlerine de yer verilmesini rica ediyor. Aynı gurup ortak bir barış yürüyüşü izni için valiliğe başvuruyor.

Komünistlerin hem savaş konusunda, hem de dinci gericiler konusunda tutumları açıktır. ABD emperyalizmi kapitalist dünyanın lideri, en saldırgan gücüdür. Ama Saddam Hüseyin de, yayılmacı emeller besleyen, emperyalistleşmek isteyen orta derecede gelişmiş bir ülkenin eli kanlı diktatörüdür. Birbirleriyle kavga ediyor diye hiçbiri işçi sınıfının, emekçi halkın dostu olmuyor.

Türkiye işçi sınıfının dostu, Irak işçi sınıfıdır. Savaşta da onlar kırılıyor. Onların kanı emperyalistlere kâr oluyor. Türkiye de savaşa girerse, cephede kırılacak olan Türk ve Kürt işçi ve emekçi gençler olacaktır. Bölgede kalıcı ve adil barış, şu ya da bu emperyalistin dayatması ile değil, ancak halkların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi ile kurulabilir. Bu nedenle barış, gerçek demokrasi sorunudur, devrim sorunudur. Türkiye komünistlerinin, devrimcilerinin görevi bunu kavramak, işçi sınıfımızı proletarya enternasyonalizmi temelinde bilinçlendirmektir.

Komünistler dinci gericiliğe, İslamcılığa ta kökünden karşıdır. Sünnisi ile Şiisi ile dinci gericiler barışsever ya da anti-emperyalist değillerdir. Fetihe dayalı, devleti ve tüm toplumu dinin altında örgütlemeye dayalı, kendi dışında hiçbir şeye hayat hakkı tanımayan bir ideolojiye sahiptirler. Örgütlenmelerinin kaynağı, Suudi Arabistan'ın ya da İran'ın emperyalist-kapitalist çıkarlarına bağlıdır. 163. maddenin kalkmasını ve dinci gericilere yasal örgütlenme hakkının verilmesini savunmak demokratlık değil dostunu düşmanını ayırdetmeyi bilmemektir.

Afganistan'dan Fas'a kadar tüm Müslüman ülkelerin deneyiminin gösterdiği gibi, bir emperyalist devlete tarihin şu anında karşı çıkmaları, ardından bir başka emperyalist ülkenin paralı askerliğine dönüşür. Bir an için bir düşmana karşı yanyana dövüşüyor olmaları onları işçi sınıfının ve komünistlerin dostu yapmaz.

Komünistlerin, devrimcilerin görevi, işçi sınıfına, emekçi halka doğru savaşım yolunu göstermektir. Emperyalizm çağında, kapitalistler arası savaşta, birini diğerine karşı savunmak, işçi sınıfına ihanettir. Türkiye gibi bir toplumda koskoca işçi sınıfı dururken, işçi sınıfımızın ayaklanma geleneğinin atası Alevilik capcanlı yaşarken, dinci gericiliği müttefik olarak görmek en azından aymazlıktır. Barış için savaş, emperyalizme karşı savaştan, emperyalizme karşı savaş, kendi ülkenin burjuvazisine karşı savaştan ayrılmaz.

Serdar Çelik

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ☐ Yazışma adresi: PO Box 513, London N16 5QB, England ☐ Baskı: Multiline Systems Ltd. (TU) ☐ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Okudukça daha iyi gördük

Merhaba yoldaşlar,

Ben, aranıza yeni katılmış ve ilk yazısını yazan bir yoldaşınızım. 4 aydır içinizdeyim. Fakat bizden arkadaşlarla tanışalı 9 ay oluyor. Aralarına ilk girişim 1 Mayıs 1990'a gitme kararı almamla başladı. Beraberce 1 Mayıs'a gittik. Daha sonra ilişkilerimiz kesilmedi.

Örgütlü çalışmanın gerekliliğini anlayana kadar geçen süre içinde, yıllardır bize okullarda, sokakta, hatta ailemiz tarafından öğretilen, yanlış ve eksik düşüncelerime rağmen, yoldaşlarımdan hiç yıkıcı yönde eleştiriler almadım, olumsuzluk yaratacak şekilde kınanmadım. Herşeyden önce çok çok okumam gerektiğine inandırıldım. Ve bunun sonucunda gerçekleri daha net bir şekilde görmeye başladım. En doğru hareketin içinde yer almak istedim. Kişilerin, bir örgütün içinde çalışmaya başlamadan, teorisini tam olarak öğrenemediği bir gerçektir.

Karar vermemde, fakültemdeki çeşitli hareketleri temsil eden guruplar arasında mukayese yapmaya başlamam belirleyici oldu. Yoldaşlarımın pratikte kararlılıklarını görmüş ve onlara güvenmiştim. İçlerine girdiğimde teorik olarak da en iyi yerde olduğumu anladım. Benimle aynı zamanlarda diğer hareketlerin çevresine sempatizan olarak yaklaşan insanların nasıl gelişemediklerini ve bana göre şu anda hiçbir şey yapmadıkları halde, kendilerini ellerinden geleni yaptıklarına inandırdıklarını gördüm. Ve tüm bunlar bana bir kez daha en iyi yerde yeraldığımı gösterdi.

Şafak Arın, İstanbul

SAVAŞA HAYIR!

Üç adımlık bu yaşamda
Çok yorulmadan
bacaklarımız
Ya da
Bir top mermisiyle
uçurulmadan
Dipten
Çıkalım sıcak evlerimizden
Zehir de olsa dışarıda soğuk
Yağmur da olsa üstümüze
kurşun
Dolduralım sokakları
Savaşa hayır diyelim.

Eğer sevgilimizin onurunu
Temiz tutacaksak
Hünerli ellerimizde,
Utanmayacaksak
Makinamızın bize
bakışından.
Üretimi durduralım
Boşaltalım fabrikaları
Savaşa hayır diyelim.
İşsizliği boynumuzda
zincir gibi
Taşımak istemiyorsak
Şekere, ekmeğe,
süte, peynire
Sebzeye, meyveye hasret
Velhasıl açlığa karşıysak
Savaşa hayır diyelim.

Ben
Karneyle öpücük
Hisse senediyle
aşk istemiyorum
Sevişmek bütün yeşilliğiyle
Yeşermek istiyorum.
Savaşa hayır diyorum.

Ozan Öncü

Savaşı protesto yürüyüşü yaptık

Değerli yoldaşlar,

26 Ocak 1991 Cumartesi günü Bern kantonunda savaşı protesto yürüyüşü vardı. Ben de yürüyüşe gittim. Merkezi düzeyde olan yürüyüşe Türk ve Kürt solundan çok az katılım oldu. Fakat İsviçreliler bayağı ilgi gösterdiler ve yürüyüşe katılımları yüksek oldu. Konuşmalar başladığında 30 bine yakın kitle toplanmıştı.

Eylemde, Amerika, İngiltere, Türkiye ve İsrail konsoloslukları önünde protesto yapıldı ve polis sürekli gaz bombalarıyla kitleleri dağıtmaya çalıştı. Ama kitle dağılmadı. Bu arada yaralanan ve tutuklananlar oldu. Bunlar sonradan serbest bırakıldılar. Sonuç olarak, savaşa karşı yürüyüş eylemi başarılıydı.

Biraz da kantonumuzdaki gelişmelerden bahsedeyim. Dernek kurma çalışmalarımız son aşamaya geldi, dernek yerini bulduk. Türkiyeli ve Kürdistanlı tüm demokrat ve devrimcilerin oturup, konuşabileceği bir yere kısa zaman sonra sahip olacağız.

Alevilik konusuna gelince, buradaki, bizim eski yayınları okuyan devrimci arkadaşlar 1990 Mayıs sayısında yazılan okuyucu köşesindeki yazıyla ve R.Yürükoğlu yoldaşın yazmış olduğu kitapla ilgili aydınlanmak istiyorlar. Ben parti programında din üzerine yazılan yazımızı okuttuğumda ikna oldular, fakat gazetede çıkan yazıya hayret ediyorlar.

Bu konuda bana bir yayın gönderebilirseniz, sevinirim.

Çalışmalarınızda başarılar diler, yoldaşça selamlarımı iletirim.

H.Özlü, İsviçre

İŞÇİNİN SESİ 17 YAŞINDA!

Bu sayıyla birlikte, *İşçinin Sesi* yayınlanmaya başlayalı tam 17 yıl oldu. Değil onyedi yıllık, yedi yıllık bile sürekliliği olan başka bir devrimci yayın yoktur Türkiye'de. Onyedi yıl, büyük bir kararlılığın, yaşça olgunlaşmışlığın göstergesidir, bununla gurur duyuyoruz, ama biz asıl bu kararlılığın, onyedi yıllık sürekliliğin altında yatan kızıl çizgimizle, Türkiye Komünist Partisi'nin merkez organı olmakla ve komünist ideolojimizle övünüyoruz.

İşçinin Sesi'ni onyedi yaşına getiren TKP'ye şan olsun!

Demokratikliğinin göstergesi yönetimin paylaşılması değil seçilmesidir

Demokratik kitle örgütleri ve komünistler

Komünistler demokratik kitle örgütlerindeki çalışmalarında iki noktaya özellikle dikkat ederler. Bunlardan birincisi, bu örgütlerin örgütsel bağımsızlığını korumaktır. İkincisi ise, tüm demokratik kitle örgütlerinin partinin siyasetini izlemesini istemek ve ısrarla bu yönde çalışmaktır.

Oktay Bozdağ

Demokratik kitle örgütleri ve bu örgütlerde komünistlerin çalışma biçimi, üzerine dikkatle eğildiğimiz bir konudur. İllegal parti yapısını bozmadan, ama parti çalışmalarını olabildiğince legale çıkararak çalışma gereken bir ortamda, bu örgütlerde doğru anlayışla çalışmamız zorunludur.

TKP Merkez Komitesi Durum Değerlendirmesi'nde, komünistlerin kitle örgütlerinde çalışması ile ilgili yaklaşımımızın ana hatları şöyle çizilmiştir:

"Komünistlerin etkinliğinde çalışan bazı legal yığın örgütleri, yürütükleri çalışmalarda parti fikirlerini ve tutumlarını yeterince yansıtmamaktadırlar.

"Oysa legal örgütler eliyle yürütülen demokratik yığın çalışmasında komünistlerin dört ana görevi:

"a. Kendi görev alanlarında, kendi konuları içinde burjuva legalitesinin sınırlarını zorlayan *çarpıcı bir yayın* politikası yürütmek,

"b. Demokratik istemleri devrim için mücadeleye bağlayan bir ajitasyon temelinde, militan *eylem örgütü* olmak,

"c. Aydınlar ve küçük burjuvazinin kabul sınırlarına sıkışmayan, örgütün işçi tabanı içinde *komünist fikirleri öğreten bir eğitim* yürütmek,

"d. Legal örgütlerin içine *komünist partisini döşeyen* bir örgütlenme çalışması yürütmektir."

Bugün kendini gösteren bazı yanlış anlayışlar bu kararın yeterince kavranmadığını ve bazı yoldaşlarda bu konuda ciddi yanılgılar olduğunu göstermektedir. Bu nedenle demokratik kitle örgütleri ve bu örgütler içinde çalışan komünistlerin çalışma biçimi, özellikle yönetim sorunu üzerinde durmamız gerekmektedir.

Demokratik kitle örgütleri, işçi ve emekçi yığınların bazı temel istemleri için kavga yürüten, bu temelde belirlenen göreceli olarak sınırlı amaçlar çevresinde olası en geniş yığınları biraraya getirmeyi amaçlayan örgütlerdir.

Bu örgütlerin demokratikliğinin iki yönü vardır. Birinci yön, işçi ve emekçi yığınların demokratik istemleri için savaşım araçları olmasıdır. Yani iktidar olmayı hedeflemeyen örgütler değillerdir ama ortaya koydukları demokratik istemler, komünistçe savunulursa varolan burjuva demokrasisinin pratik sınırlarını parçalayacak istemlerdir.

Bu örgütlerin demokratikliğinin ikinci yönü ise, bu amaçlar için savaşıma katılmak isteyen herkesi, hangi siyasi çizgiyi izlediğine bakmaksızın, örgütün tüzüğüne uygun olarak çalışmayı kabul etmesi temelinde üye almalarıdır. Kısacası bu örgütlerin tabanında çok çeşitli siyasi guruplar, eğilimler birarada bulunabilir ve bulunmalıdır.

Partizan tutum demokrasi ile çelişmez

Komünistler demokratik kitle örgütlerindeki çalışmalarında iki noktaya özellikle dikkat ederler. Bunlardan birincisi, bu örgütlerin örgütsel bağımsızlığını korumaktır. İkincisi ise, tüm demokratik kitle örgütlerinin partinin siyasetini izlemesini istemek ve ısrarla bu yönde çalışmaktır.

Bu iki noktaya dikkat etmenin anlamı kitle örgütlerinin iç demokratik işleyişini korumak, partinin karar mekanizmalarını demokratik örgütün karar mekanizmalarının yerine geçirmemektir. Demokratik kitle örgütünün kararları, o örgütün yönetim organlarınca, yani kongresinde ve yönetim kurullarında alınır.

Partinin aldığı kararlar o örgütlerde çalışan komünistler için bağlayıcı kararlardır ama o örgütlere dayatılamaz. Bu örgütlerde çalışan komünistler partinin kararlarını hayata geçirmek için, o örgütün üye tabanını ikna etmek, kendi görüş ve tutumlarına kazanmak zorundadırlar.

Yani komünistler bir yandan en partizan tutumla kitle örgütlerini kendi siyasi çizgilerine kazanmak için savaşırlar, öte yandan da bu çalışmalarını dayatmalarla kitle örgütünün demokratik işleyişini bozarak değil, işçi tabanı bilinçlendirerek, onların yöneticiliğini kazanarak yürütürler.

Üyenin söz ve karar sahibi olması

Bu örgütlerin demokratikliğinin en temel göstergesi, örgütün tüzüğüne ve amaçlarına uygun davranan, çeşitli siyasi çizgilerin, kişilerin ve gurupların, içinde çalışmasına izin vermesi ve tüzükte belirlenen yollar içinde çalışan her kişi ya da eğilimin, *çoğunluğun desteğini kazanarak yönetime gelme* yolunu açık tutmasıdır. Bu da kongre ve seçimler demektir.

Kongre bir yanı ile eski yönetim ekibinin, üyelerin çoğunluğu önünde hesap vermesidir. Bu hesap verme, içinden geçilen çalışma döneminin ana hatlarını değerlendiren, yürütülen savaşımda başarı ve başarısızlığı ortaya koyan bir çalışma raporunun sunulması ile başlar. Çalışma raporunun tartışılması, yapılan değerlendirmeler ve çalışmalar üzerine üyelerin eleştirileri demokratik işleyişin bir yönüdür.

Eski yönetimin hesap verdiği diğer konu, üye aidatları ve diğer örgüt gelirlerini, örgütün amacına uygun olarak kullandığını göstermesidir. Bu da mali raporun sunulması, tartışılması ve yönetim ekibinin güveni kötüye kullanmadığının üyelerce kabulü, yani aklanmasıdır.

Ancak bir kongrenin demokratikliği yalnızca geçmişi değerlendirmekle sınırlı değildir. Gelecek çalışma döneminde yürütülecek kavganın ana hatlarını belirlemek ve bu kavgada ardında sıraya girilecek yeni yönetim ekibini seçmek demokratikliğin öteki yüzüdür.

Demokrasi, gelecek çalışma dönemi için tutarlı bir programı ortaya koyan ve bu programı hayata geçirebilme yönünde üye tabanının güvenine ve desteğine sahip bir yönetim ekibinin seçilmesi demektir.

Tüm bunların demokratikliği, tüzüğün üstünlüğü, tüzükte belirlenmiş üyelik haklarının, yönetim ekibi tarafından siyasi ya da örgütsel gerekçelerle kısıtlanmadan hayata geçirilebilmesi ile belirli olur. Buna kısaca üyenin söz ve karar sahibi olması denir.

Türkiye devrimci hareketi, demokratik kitle örgütlerinde antidemokratik yöntemler izleme gibi kötü bir geleneğe sahiptir. Demokratik örgüt siyasi örgütün yerine geçer. Kongre, yapılması kanunen zorunlu bir toplantı, eleştiren herkes muhalefet, her eleştiri bozgunculuk olarak görülür.

Demokratik kitle örgütlerini kısırlaştıran, yönetimdekinden başka kimseye hayat hakkı tanımayan bir çalışma anlayışı, üyelikten atmalar, kongreye bazı üyeleri almamalar ya da konuşturmamalar, kongre kaçırmaya dayalı demekçilik olağandır.

Bugün komünistler Türkiye devrimci hareketinin bu kötü geleneğinden köklü bir kopuş gösteriyor. Demokratik örgütü parti ile karıştırmayan, amaçları ile tüzüğüne uygun işleten ve tüzüğe uyan her üyenin çalışmalara en aktif katılımı için olanak yaratan bir anlayışla çalışıyorlar.

Ancak bu doğru anlayışın yanı sıra, kitle örgütlerinin demokratik işleyişi ile, bu örgütlerin parti çizgisini izlemesi için yönetimi kazanmaya yönelik siyasi kavga konusunda bazı "aşırı-demokratik" kafa karışıklıkları da kendini gösteriyor.

Kendiliğindenlik demokratiklik değildir

Bunlardan biri, bir kongreye yeterince önem vererek hazırlanmamak, işleri kendiliğindenliğe bırakmaktır. Bu yaklaşım, yani kongreyi kendi haline bırakalım, ne sonuç çıkarsa, bu, üyelerin iradesinin yansımasıdır demek demokratiklik değil, en berbatından bir liberallik bile değildir. Bu, bir kitle örgütünü en önemli toplantısında başsız, yönsüz ve örgütsüz bırakmak demektir.

Eğer bizim yönetimde olduğumuz bir örgüt kongreye gidiyorsa, çalışma raporu, içinden geçtiğimiz kavga döneminin ana çizgileri üzerine partinin değerlendirmelerini yansıtmalıdır. Bu rapor basılmalı ve yaygın olarak dağıtılmalıdır. Gelebilecek eleştirilere yanıtlarımızı içerecek konuşmalar önceden hazırlanmalıdır. Eğer yönetimde yer almadığımız bir örgüt kongreye gidiyorsa, çalışma raporunun eleştirisi ve tartışma bölümlerinde bizim tutumlarımızı yansıtacak konuşmalar önceden hazırlanmalıdır.

Örgütün önümüzdeki dönem çalışmalarını belirleyecek karar tasarıları, çalışma plan ve program önerileri de aynı titizlik ve dikkatle önceden hazırlanmalıdır. Bu hazırlıklar da örgütün tutumunu ve siyasi çizgisini tam yansıtmalıdır. Dahası, bunlar tüm üye tabanına önceden ulaştırılmalı, tabanın bu taslaklar üzerinde tartışması sağlanmalıdır. Aynı titiz hazırlık kimi aday gösterecegimizin belirlenmesinde de izlenmelidir.

Ancak bu bilinçli ön hazırlık ile parti çizgisinin üye tabanına en yaygın biçimde duyurulması, örgüt tabanında parti çizgisinin benimsetilmesi sağlanabilir. Bunu yapmamak, işçi ve emekçi tabanı içinde komünist fikirleri yaymamak ile eş anlamlıdır. Ancak bu çalışma başarılarak kitle örgütünün altına komünist partisi döşenir ve partiye üye kazanılabilir. Komünistlerin içinde çalıştıkları örgütün en yüksek organı olan kongreye, böylesine titiz bir ön hazırlık yapmadan gitmeleri demokratiklik değil, kendiliğindenliğe teslim olmaktır.

Burada bir nokta daha var. Kongreye giden örgütün ölçeğine uygun bir hazırlık gereklidir. Yerel bir örgüt için bir bölge komitesinin kendi insiyatifi ile hazırlığı yeterli olabilir ama ülke çapında bir örgütün merkez kongresi için hazırlıklar, ancak parti merkez komitesinin koordine ettiği bir çalışma ile gerçekleştirilebilir.

Dünyanın en demokratik işi, çoğunluk eliyle yönetime seçilmektir

Bir başka "aşırı-demokratik(!)" yanlış anlayış, kitle örgütlerinde yönetimi kazanmak için savaşmayı anti-demokratik, tabanda varolan siyasi guruplarla yönetimi paylaşmayı ise demokratik olarak görmektir. Örgüt tabanında çeşitli siyasi kişi ve guruplar var, bunlar da yönetimde temsil edilsin demek, demokratiklik değildir.

Demokrasi en başta azınlığın çoğunluk tarafından yönetilmesi demektir. Örgüt tabanında azınlıkta olana yönetme ya da yönetime katılma hakkını vermek demokratiklik değildir. Komünistler, yönetimde payım olmazsa kitle örgütünden ayrılırım diye düşünen siyasi kişi ve guruplara ödün vererek daha demokrat olmazlar. Böylelerine güle güle.

Komünistler için demokratiklik, kitle örgütlerinde geniş işçi ve emekçi yığınları kazanmak, bilinçlendirmek ve onları daha üst örgütlenmeler ve savaşımlar için yetkinleştirmek içindir. Bu amaçla kavganın öncülüğünü kazanmak için çalışırlar. Bu nedenle kitle örgütlerinde yönetimi kazanmak, üye tabanı içinde siyasi kavgayı yürütmek demektir. Yönetme hakkını kazanmaya yönelik çalışma, komünistin kitle örgütlerindeki çalışmasının temel direklerinden biridir.

Örgüt içinde varolan siyasi gurupların yanlış görüşlerini sergilemek, bu görüşlerin sonucu olan yanlış davranışları eleştirmek komünist çalışmanın zorunlu bir parçasıdır. Komünist ancak bu çalışma ile kendi siyasi çizgisinin üstünlüğünü gösterebilir. Ancak bu çalışma ile işçi tabanı yanlış görüşlere karşı bilinçlendirebilir.

Hele hele örgütün tabanında *çoğunluğu olmayanlara*, üyelerin gönlünü ve bilincini *kazanamamışlara* yönetim hakkını devretmek, yığın önderi olma yönündeki komünist sorumluluğu terketmek ile eş anlamlıdır. Dahası, üye tabanında azınlıkta olan kişi ve guruplara, sen çoğunlukta olduğun halde yönetim hakkını devretmek, dünyanın en antidemokratik davranışıdır. Teslimiyetçilik ve tasfiyeciliktir.

Buradan, diğer siyasi guruplarla yönetimi paylaşmak ya da diğer siyasi guruplardan insanlarla birlikte, azınlık ya da çoğunluk olarak aynı yönetim organlarında çalışmak yanlıştır gibi bir sonuç çıkmaz. Örgüt tabanında güçler dengesinin sonucu olarak, böyle yönetim organları zorunluluk olabilir. Gün olur, daha başka taktik nedenlerle böyle karma yönetim organları oluşturulabilir. Ama bu da ancak parti kararı ile, belirli bir amaçla yapılır.

Demokratik kitle örgütlerinde tek başına yönetme hakkını kazanmak için kavgayı anti- demokratik olarak görmek ve kitle örgütlerinde demokratiklik, yönetimin siyasi guruplar arasında paylaşılması ile sağlanır diye düşünmek, ne komünist, ne devrimci, ne de demokratik bir yaklaşım değildir. Yalnızca tutarsızlıktır. Örgüt tabanında yeterince gücün ve desteğin varsa ve başka taktik nedenler yoksa, yönetim için kavga vermek komünistlerin ve demokrasinin zorunlu görevidir. Bu kavga, yığınların gönlünü ve bilincini kazanma kavgasıdır.

Komünistler, demokratik yığın örgütlerinde devrimci, atılımlı ve saldırgan bir çalışma yürütürler. Ne liberal *eşitlikçiliğe*, ne de kendiliğindenciliğe düşmeden, en demokratik yoldan, komünizmi yığınların bilincine kazıyarak öncülüğü kazanırlar. Böyle kazanılmış öncülüğü de kimseye savaşmadan terketmezler.

Bunun tersini düşünen, liberal *eşitlikçiliğini* teorileştirenler, devrimci komünizmden, illegal ve özgür komünist partisi fikrinden korkan, gözü geniş işçi yığınlarına değil, küçük burjuva sollara bakan dernekçilerdir.

İş altında boğulmuşluktan kendiliğindenciliğe teslim olan, bu ciddi ideolojik yanlışı zamanında göremeyen ve düzeltemeyen, kongrelere yeterli ciddilikle hazırlanmayan, kongre çoğunluğunu yönetime yansıtmada gevşeklik gösteren komünistler ise görevlerini gereğince yerine getirememişler demektir. Her iki yanlışı da hızla düzeltmek zorunludur.

Ortamın gereklerine göre davranırsak, sınıfa öncülükte pratik olarak da aday olduğumuzu gösterebiliriz

ADIYLA SANIYLA KOMÜNİST PARTİSİ

İşçi sınıfının illegal temelli örgütlenmiş örgütü komünist partisi, legalist tuzaklara düşmeden, legal örtülere sarılarak, *partiyi yığınların gözünde açığa* çıkaracaktır. Dost da, düşman da görecektir.

Gülen Erdilek

İşçinin Sesi'nin 409. sayısında (31 Aralık 1990) R. Yürükoğlu yoldaş şöyle yazıyordu:

"(...) Türkiye'de bugün çalışmasını legale çıkaramayan bir parti yaşayamaz.

(...)

"Bugün Türkiye'de herkes sokakta dolanırken, eski illegal ('illegal' demiyoruz, 'eski illegal') yöntemlerle, haftada bir sekreterinle görüşerek, onu da kaçırdın mı 15 gün sonra bir daha görüşerek partinin çalışması yürümez."

Bu sözler tüm parti için bir uyarıdır. Buna biraz daha yakından bakalım.

Parti çalışmasının legale çıkarılması ne demektir?

Burjuva legalitesi, sömürü düzenini ayakta tutabilmek, burjuva egemenliğini sürdürebilmek için topluma bir takım özgürlüklerin, insanca yaşama koşullarının "dağıtıldığı" varolan yasal çerçevedir.

Bizim ülkemizde olduğu gibi, güdük burjuva demokrasilerinde de adından anlaşılacağı gibi bu çerçeve dardır. Batı tipi burjuva demokrasilerinde ise, emperyalist süper kârlar temelinde, bu çerçeve oldukça geniştir ama yine de *düzeni yıkma özgürlüğünü tanımaz.*

Oysa işçi sınıfının sömürü düzenini yıkmasıyla gerçek demokrasi gelir, insanlar arasında özgürce, adilce yaşamın yolu açılır. Bu nedenle, işçi sınıfı için illegal örgütlenme zorunlu ve temel örgütlenmedir. İşçi sınıfını illegal çalışma kurtuluşa götürecektir.

Bu çerçevede burjuva legalitesi, illegal bir amaç için yararlanılması gereken bir araçtan başka birşey değildir.

İşçi sınıfı, onun örgütü her türlü legal olanaktan sonuna dek yararlanmalıdır. İşte bu çalışma, demokrasi için yoğun savaş dönemlerinde daha da öne çıkar. 5(1).Kongre kararlarında şöyle deniyordu:

"Örgütler bugünkü koşullar altında, yığınları etkileme, bilinçlendirme görevlerini, yığınlarla kaynaşma, onlarla yakın olma görevlerini akla gelebilen her çeşit legal örtü biçiminde sağlam noktalar tutmadan yerine getiremezler.

"Bu nedenle kongremiz, legal örgütlenme olanaklarından yararlanmayı, *illegal çalışmayı örtülemenin ve örgütlemenin bugünkü biçimi* olarak ele alır.

"(...) İllegal olan parti çalışmasının örgütsel biçimlerini koşullara ve özellikle yerel koşullara uydurmak mutlak bir zorunluluktur. Parti örgütleri için olabilen en çeşitli legal örtü biçimleri ve çalışmayı yerel koşullara uydurmada olabilen en geniş esneklik illegal örgütün canlılığının ve verimi-nin garantisi olacaktır."

Ve bu konuya bağlı olarak bir dizi karar yer alıyordu.

İşte, çalışmanın legale çıkarılması bunları anlatır. Bir komünist için bunun da başka anlamı olamaz. Kısacası, 5.Kongre'de yeralan örtülü çalışma kararı bugünün koşullarına çok daha uygundur.

Legal örtülü çalışmanın sağlayacakları

Bu şekilde bir örtülü çalışma olmadan uygulanan biçimiyle illegalite, insanların tepkilerinin sokaklara sarktığı ortamda, başını az ya da çok kuma gömmek anlamına geliyor. Ve örgütü hantallaştırıyor. Bu durumda herhangi bir gelişmeye ani tepki göstermek neredeyse olanaksızlaşıyor.

Bir kişiye iş vermek, bir haber vermek için gereksiz yere bir sonraki randevu bekleniyor. Haberleşmenin en seri olduğu salkımlar bile bir zaman engeline uğruyor.

Sekreterin hücre üyesini haftada bir göreceği, ondan sonra herkesin bir hafta, kendi namusuna kalmış bir şekilde ya özel hayatını yaşayıp ertesi hafta tekrar gideceği ya da yapabildiğini yapıp gideceği bir tarzla bugün Türkiye'de örgüt çalışmaz, ölür.

Legal odakların örtüsünü kullanan bir parti çalışması birçok avantaj sağlar. Çabuk seferber olma, çevrede hiçbir kişisel ilişki dahi olmasa o legal odak adına ilişkilere girme, bazı parti eğitimlerini, sempatizanları da katarak toplu yapma ve eğitim yoluyla komünist kadrolar kazanma vb. Partiye girecekler de, laf temelinde değil, iş temelinde (legal bir çalışma içinde beraber olunduğundan) önceden sınamadan geçeceğinden polisin sızması da daha iyi engellenebilir. Öte yandan, aşırı konspirasyon, zaten sınırlı görüşmelerden yeterli verimin alınmasına da olanak tanımıyor.

Konspirasyon, başını kuma gömmek değildir. Bugün konspirasyon açısından siyasi polise ve sınıf düşmanlarına karşı en iyi savunma, *yığınların içinde*, ideolojik kimliğini gizlemeden çalışmaktadır. Burada sorun polise yakalanmamak değil, örgüt ilişkilerini açığa çıkartmamak, içeriye düştüğünde örgütsel bilgileri vermemektedir. Yoksa yaşam boyu sürecek bu uzun kavgada kimin ne gün içeriye düşeceği belli değildir.

Yöneticinin, altındaki yoldaşı toplantıdan toplantıya görmesi, partide denetleme mekanizmasını zayıflatıyor. Alınan kararların, verilen direktiflerin yaşamda ne ölçüde uygulandığı, işlere ne kadar enerji konulduğunu anlamayı engelliyor.

Bir legal odak örtüsü altında çalışma içinde olunmadığı zaman, tekten yapılan görüşmeler zinciriyle, en başta yetişkin kadroların ana işi, sokakta o randevudan o randevuya koşturmak oluyor. Böyle bir çalışma ile, siyasete zaman kalacak, yorgunluklar daha anlamlı yerlere oturacak.

Varolan odaklardaki çalışmalara bu gözle yeniden bakılmalıdır. Bu da yetmez, yeni odaklar içinde güçler yoğunlaştırılıp, merkezileştirilmelidir. Bunlardan biri kapandı mı, hemen yenisini açmak gerekir. Bu olanakları *sonuna kadar* kullanmalıyız ve buralardaki çalışmalar hem ihtiyaçlar açısından hem de biçim olarak yeniden değerlendirilmelidir.

Riskler, baskılar olmayacak mı? Elbette olacak. Ama bugün, bunlara "eski zaman alışkanlıkları" ile cevap vermemek gerekir. Legal çalışma var, bir de illegal çalışma var! Öyle değil, illegalin ortada olduğu legal çalışma heryerde var. Ancak böyle yaklaşımla parti ilerleyebilir.

İsteğimiz, partinin çalışmasını, legal kılıflar altında örgütlemektir. Böyle bir çalışma içinde daha esnek, daha bir kıvrak olmayı, ama ideolojimizden bu esneklik ve kıvraklık içinde ödün vermemeyi öğrenmek zorundayız. Şu an nesnel ortam, yığınların basıncı böyle bir legal çalışmayı taşıyabilecek durumda.

Bu odaklar içinde, kadro kazandıracak ve yetiştirecek olan çalışma ile, yığınların sorunlarını o odağın çatısı altında ele alan bağımsız eylemleri olacaktır. Bu odaklar, en başta demokrasi savaşımında kendi üyelerini kazanmakla görevlidir. Komünistler de buradan komünist kadro kazanmakla görevlidir.

Örneğin, Türkiye'de gündemde olan bir konuyu, bunun bölge, semt üzerindeki yansımalarını ele alıp, onun üzerine odaklaşmak, böyle örtüler altında çok daha kolay yapılacaktır. Komünist yöneticiler, randevudan randevuya değil, gerçek anlamıyla örgütün önünde koşacaktır. Etrafımızdaki sempatizanları daha kolay harekete geçirebilecekler, tüm yoldaşlar kavganın göbeğinde olacaklar. İşin bu yönünü unutursak, sadece bir mekanik örtü şekline çevirirsek, o zaman yanlış olur.

Bu çalışma tarzı, partinin yığınlar içindeki bağlarını, partinin özüyle sözüyle bir öncü olarak yığınlar üzerindeki otoritesini güçlendirecektir.

Haydi yoldaşlar, partimiz ortamın gerisinde kalmasın. Önümüze çıkan fırsatları, devrim kavgamız için kullanalım, kaçırmayalım. Fırsatlar tükenmez, ama hergün de karşımıza çıkmaz. Çıktığı zaman bunları doğru kullanıp, sonuç almak gerekiyor. Eğer ortamın gereklerine, isteklerine göre davranırsak, ideolojik üstünlüğümüzü hızla örgütsel güce dönüştürme şansını yakalar, ülke çapında gerçek bir parti olma yolunda hızla ilerler, sınıfa öncülükte pratik olarak da aday olduğumuzu gösterebiliriz.

İşçi sınıfının illegal temelli örgütlenmiş örgütü komünist partisi, legalist tuzaklara düşmeden, legal örtülere sarılarak *partiyi yığınların gözünde açığa* çıkaracaktır. Dost da düşman da görecektir.

Pratik insanı eğitir

Biz kırlangıç hücresi olarak, tüm hücrelere, yoldaşlara, bazı parti görevlerimiz üzerine görüşlerimizi sunmak istiyoruz.

Parti programının sağlıklı görüşülmesindeki faydaları elbette tartışılmaz bir konudur. Merkez Komitesi'nden en alt hücrelere kadar tıkır tıkır işleyen bir mekanizma olmakta, üyelerin teorik bilincinin yükselmesinin büyük etkisi vardır.

Bir komite içinde olmak, herkesi bulunduğu seviyeden bir üst seviyeye objektif olarak çıkarıyor. Partimize yeni katılan yoldaşlarımıza şunu söyleyebiliriz: Bir an önce partinin bir alt hücresini çalıştırabilecek kapasiteye gelmeliyiz. Bunun teoriyi öğrenme sürecini de hızlandırdığına inanıyoruz.

Toplantılarımızı, görüşmelerimizi toplumun dikkatini üzerimize toplamadan yapmalıyız. Toplantılara zamanında ve aksatmadan gelmeliyiz. Bunun önemini benimsemeyen yoldaşlar en sert şekilde eleştirilmeli, özeleştirisi alınmalıdır. Hücre çalışmalarının bir parti görevi olduğunu unutmayalım. Toplantılarımıza koşullara göre örtü bulalım, bu örtünün uzun süreli kullanılmasına önem verelim. Sık sık değişen örtüler yoldaşlarımızın, herhangi bir gelişmede şaşırmalarına neden olabilir. Bu da partiye zarar verebilir.

Bazı yoldaşlarımızda gereksiz yere kendine güvensizlik oluyor. Sormak istedikleri bir soruyu bir üst yoldaşına sormakta cesaretsiz davrananlar oluyor. Biz şunu söylüyoruz: Sen konulara açıklık gelmesini isteyebilirsin. Bu, senin ve üstünün ilerlemesini sağlar. Aynı durum senin altındaki yoldaş için de benzeri biçimler geçerlidir.

Hücre çalışmalarında yoldaş sayısının fazla olmasının, çalışmaların düzgün yürüyebilmesi açısından da faydaları vardır. Ayrıca, tekli görüşmelerde çıksa çıksa en fazla iki fikrin karşılaşması olur, bu da kısır döngülere neden olur. Sayıların artması konulara farklı boyutlar ve tartışmadan olumlu sonuçlar alınmasını getirir.

Nasıl olmalıyız derken önemli bir konuya da değinmeliyiz. Teorinin daha anlamlı bir yere oturması için, pratikte de çalışmamız artmalı, mutlaka, legal olanaklardan yararlanmalıyız. Lenin'in sözlerini hatırlamalıyız: "Partiye, yeni örgütlenmeye katılan bir kişinin legal olanaklardan yararlanmasını sağlamalıyız." Pratik içinde olan yoldaşın teoriyi de özümseme çabası daha fazla olur.

Konulara böyle bakarken, dönüp de ne yaptık demenin yararı da vardır. Sürdüdüğümüz çalışmalar yanlış mı, doğru mu, eksik mi? Eksikse neden? Neler yapmalıydık diyerek hücre çalışmalarını dikkatle incelemeliyiz.

Biz bunları gerçekleştirmeye çalışıyoruz ve istedik ki, bunları yoldaşlarımıza da sunalım, hücrelerin yapması gerekenleri gözden geçirmiş olalım.

Kırlangıç Parti Komitesi

Fakültemizdeki ayrışma bize tecrübe oldu

Yoldaşlık bitinc , d stluk da bit r

Selam yoldaşlar,

Bu benim ilk yazım oluyor. Henüz partiyle tanışıklığım da çok yeni. Okuduğum fakültede kısa bir süre önce bir ayrışma yaşandı. Sizlere bu olaydan söz etmek istiyorum.

Öncelikle söylemek istediğim şudur ki, ayrılan arkadaşlarımız benim ilk tanıdığım insanlardı. Herşeyden önce onlara güvenerek gelmiştim. Ve dosttuk.

Ayrılmaya karar verdiklerini bizlerle tek tek görüşerek söylediler. Görüşmeler sırasında ayrılma gerekçesi olarak elle tutulur hiçbir şey göstermeden yalnızca dostluk sınırları içinde bir takım duygu sömürülerine başvurarak bizleri "ikna" etmeye çalıştılar. Görüşmelerde ortaya koydukları şudur: "Bizleri şimdiye kadar mücadelenin içinde gördünüz, siz bizi tanırsınız, biz yanlış yapmayız. Biz yaparsak doğruyu yapıyoruzdur."

Biz de kendilerine, doğru saydıkları yeri buldukları zaman neyin doğru neyin yanlış olduğunu tartışabileceğimizi, bu koşullarda oturup tartışacak hiçbir şey olmadığını, bizlerde sürü mantığının olmadığını, dostuz diye kimsenin peşine takılıp gitmeyeceğimizi oldukça sert bir dille söyledik. Ve bu tutumlarından derhal vazgeçmeleri gerektiği konusunda da kendilerini uyardık. Onlarla bütün ilişkilerimizi kestik.

Bu olay benim gibi çok yeni biri için oldukça iyi bir tecrübe oldu. Benim durumuma ileride düşebilecek yoldaşlara söylemek istediğim şudur ki,

Yoldaşlar arasındaki dostluk tabii ki çok önemlidir. Ama yoldaşlık bitince - ki bu kişiler dürüstçe kendi doğrularını ortaya koymadan, kendilerine adam kazanma mantığı güderek, bizi bölme yoluna gitmişlerdir - dostluk da biter.

Yaşasın komünizm!

Yaşasın T.K.P!

Hatice Yılmaz, İstanbul

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:17, Sayı:412

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Paylaşım savaşına hayır!
Sınıf savaşına evet!
11 Şubat 1991

Bugün örgüt konusu, Türkiye işçi sınıfının gündeminde çok önemli bir yer tutmaktadır. Yürükoğlu yoldaşımızın, örgüt biçimi, çalışma stili ve insan ilişkileri konularına ışık tutan çalışmasını içeren *Örgüt ve Örgütçü* kitabından bazı bölümleri, konunun taşıdığı önem nedeniyle, 300. sayımızda kısaltarak yayınladığımız biçimiyle bir kez daha yayınlıyoruz.

ÖRGÜT VE ÖRGÜTÇÜ

R. Yürükoğlu

I. Örgüt teorileri

Günümüz örgütler dünyasıdır. Hepimiz bir örgütte doğuyoruz (hastahane, doğumevi vb.), örgütte eğitim görüyoruz (okul), yaşam boyu ya bir örgütte çalışıyoruz (işyeri, fabrika vb.), ya bir örgüte (parti, dernek vb.) üyeyiz. Örgüt konusu son yıllarda üzerinde en çok araştırma yapılan, kitap yazılan konulardan biridir. Yalnızca yazılanların miktarı değil, ele alınan konuların ve sorunların çeşitliliği şaşılacak denli geniştir. Bilimlerin her yanından örgüt teorisine katkılar yapılmaktadır. Örneğin psikoloji, sosyal psikoloji, sosyoloji, siyasal bilimler, ekonomi, iş yönetimi, vb.

Bu bölümde, örgüt anlayışının gelişmesine katkısı olmuş belli başlı örgüt teorilerini değerlendireceğiz. Çalışmamız pratik için olduğundan teorik konuları ancak pratikteki gereksinimlerimiz çerçevesinde ele alacağız.

Önce, "örgüt" kavramını tanımlayarak başlayalım. *Örgüt, belirli bir hedef için şu ya da bu ölçüde amaçlı, kararlı, bilinçli biçimde kurulan toplumsal guruplaşmadır.* Bu tanıma göre örneğin komşuluk bir örgüt değildir.

Komünist partisi modeline burjuvazi "bürokratik" diye saldırır. Bu arada, burjuvazinin en canalıcı örgütlerinin (ordu, gizli servis, tüm ekonomik işletmeler vb.) en bürokratik örgütler olduğu gerçeğini de gizler. Lenin'e, Bolşeviklere bürokratik diye saldırılmasından bu yana bu suçlamadan kendini kurtarabilmiş bir gerçek komünist yoktur. Partimizin de eski-yeni, dünkü-bugünkü düşmanları bizi "bürokratik" buluyorlar. Yarınki düşmanlarımızın da öyle bulacaklarına eminiz!

Bürokrasi nedir? Günlük anlamında bürokrasi aşağılayıcı değer yargısı taşıyan bir sözdür. Genel olarak araçları amacın önüne koymayı, verimsizliği, yavaş işleyişi, işi kurallara boğmayı, kırtasiyeciliği, yetkinin kötüye kullanılmasını, evet-efendimciliği vb. anlatır. Oysa sosyoloji ve örgüt sosyolojisi düzeyinde bürokrasi kavramının başka bir anlamı daha vardır. Bürokrasi, belirli bir örgüt biçimidir.

Bürokrasinin nasıl bir örgüt biçimi olduğuna geçmeden önce, bu kavramın bilmsel düzeyde de farklı kullanımlar taşıdığını söyleyelim ve bunların bazılarına kısaca değinelim.

Bazı yazarlar bu konuda en etkin düşünür olan Weber'in sıraladığı özellikleri alırlar ve bunlar varsa örgüt bürokratiktir, yoksa bürokratik değildir derler. Bunlar için bürokrasi en rasyonel örgüttür.

İkinci olarak bazı yazarlar Weber'in ideal bürokrasi tipinin bazı özelliklerini alır, bazılarını değiştirir ve kendilerine göre bir bürokrasi kavramına ulaşırlar.

Üçüncü olarak bazı yazarlar yine Weber'in kavramlarını kullanırlar ama bu özellikleri örgütten örgüte değişen ölçütler olarak değerlendirirler. Böyle olduğu zaman bu özelliklerin birbiriyle olan korelasyonları bürokrasi kavramında yeni tanımlara yol açar. Bir örgüt aynı anda bir özelliğe göre çok bürokratik, bir başka özelliğe göre az bürokratik olabilir.

Dördüncü olarak, bazı toplumsal bilimciler bürokrasiyi günlük dildeki gibi kötü (pejoratif) anlamlarıyla ele alırlar. Örneğin biçimcilik, amaçların kayması vb. özelliklerle belirlerler.

Beşinci kullanım biçimi, Weber'in "bürokratik örgüt rasyonel örgüttür" fikrini alır ve rasyonellik araçların

amaçlara uyumlaştırılmasını anlatır, bu da verimlilik demektir der. Bu kullanımı kabul edenler arasında bir gurup yazar şöyle bir açmaz getirir: Örgüt ne denli bürokratik ise (yani ne denli rasyonel ve verimli ise), üyeler o denli basit vida olurlar.

Altıncı kullanım biçimine göre bürokrasi güç ya da iktidar çerçevesinde belirlenir. Bu tanımda erkin, iktidarın, gücün kötüye kullanılması anlamında günlük anlama yakın bir tanım vardır. Örneğin bürokrasi aşırı merkeziyetçilik, otoriter denetim, demokratik karar verme mekanizmasının yokluğu ya da gücün kötüye kullanılması gibi özelliklerle belirlenir.

Bu sıralamadan kolayca anlaşıldığı gibi bürokrasi kavramı yalnızca günlük dilde değil, toplumsal bilimlerde de değişik biçimlerde kullanılan bir kavramdır.

Bizce en doğru yaklaşım, bürokrasiyi bir örgüt biçimi olarak anlamak ve günlük kullanımda taşıdığı olumsuz vurguları da (ki bunların bazıları gerçekten bürokrasinin varoluş biçiminin sonuçlarıdır) bunun içinde ele almaktır.

Bir tanım vermek gerekirse şöyle diyebiliriz: *Bürokrasi, piramit biçimi bir hiyerarşi içinde yukarıdan aşağıya örgütlenmiş, birörnek ve genel geçer (herkese aynı) kurallar ve işleyişler altında çalışan görevlilerden oluşan profesyonel guruptur.*

Bürokrasi kavramı örgütü bir bütün olarak mı anlatır, yoksa yalnızca örgütün yönetsel aygıtını mı anlatır? Bu konuda çeşitli zorluklar vardır. Duruma göre bürokrasi kavramı ikisini de anlatır biçimde ele alınabilir. Dahası, çoğu durumda kim örgütün üyesidir, kim yönetsel kadrodur, ayırmak güçtür. Aynı şekilde örgütün sınırlarını belirlemede de zorluk vardır. Örneğin pekçok araştırmacı için hisse senedi sahipleri o örgütün üyesidir, ya da bir işletmenin müşterileri o örgütün üyesidir. Günümüzde yazılanlarda da bürokrasi hem örgütün bütününü hem yönetsel aygıtını anlatır biçimde kullanılmaktadır.

Bürokrasi kavramı bir yana, "örgüt" kavramında da farklı kullanımlar vardır. Bazan "örgüt" kavramıyla, yürütülen çalışmaların yalnızca biçimsel yapısı anlatılır. Görevler, sorumluluklar, görev gurupları, bölümler vb. Bazan ise "örgüt" kavramı, bu biçimsel yapının içindeki insan topluluğunu anlatır biçimde kullanılır. Bizce "örgüt" kavramı hem örgütün biçimsel yapısını, hem de bu biçimsel yapıya can veren, onu işleten insanları içine alır biçimde kullanılmalıdır.

Örgüt konusunda çeşitli düşünürlerin geliştirdikleri teorilerin en önemlilerini ele almaya geçmeden önce bir soruyu yanıtlamakta yarar vardır. Bizim pratikte binbir zorlukla boğuşan örgütçü yoldaşlarımıza bu teorilerin, bu "kitabi" bilgilerin ne yararı olur? Bir doktor hastayı muayene ederken ya da iyileştirmeye çalışırken önce hastadaki bozukluğun yer aldığı alanı belirlemez mi? Bozukluk sinir sisteminde ya da hazım sisteminde demez mi? Örgüt teorileri de buna benzer biçimde, örgütçü yoldaşlarımızın karşılaştıkları sorunları teşhis edebilmelerinde bir çerçeve getirir. Şunu da söylemeliyiz ki örgüt teorisi konusunda son söz söylenmiş, örgüt konusu tüm derinliğine çözümlenmiş değildir. Dolayısıyla söz konusu teorilerin hepsi de karşılaşılacak örgütsel sorunların bugün için çözümünden çok teşhisinde daha yararlıdır.

Bugüne dek geliştirilmiş örgüt teorileri üç büyük gurupta toplanabilir. Bu üç gurup teori, değişik zamanlarda geliştirilmiş olmalarına karşın bugün her üçü de canlıdır. Bunlardan birincisi ve en eskisi "klasik teoriler"dir ve biçimsel örgütlenmenin genel ilkeleriyle, yetki ve sorumluluk konularıyla ilgilenmiştir. İkincisi, daha sonra gelen "menejerlik teorileri"dir ve örgüt insanının gereksinimleri ve tepkileriyle ilgilenmiştir. Üçüncüsü ve en yenisi, "birleştirici eğilimler" dediğimiz, örgütü bir sistem olarak ele alan, örgütün çeşitli bölümlerinin ve örgütle çevrenin karşılıklı etkileşimlerini inceleyen teorilerdir.

II. Marksizm ve Örgüt teorisi

Örgüt konusunu temelinden çözümleyebilecek tek düşünce sistemi Marksizmdir. Marksizm örgütü, toplumsal yapının bütünü içinde ele almaktan korkmaz. Sistemi bir bütün olarak tartışmak, sorguya çekmek, sistemle örgüt arasındaki ilişkileri ortaya koymak ancak işçi sınıfının biliminin yapabileceği birşeydir.

Örgüt sürekli hareket eden ve değişen bir varlıktır. Böyle olduğu için tam olarak ancak Marksist diyalektiğin araçlarıyla ele alınıp çözümlenebilir. "Tezler"den "antitezler" aracılığıyla yeni "sentezler"e geçişin sürekli yinelenişi, önce niceliksel olarak başlayan tedrici değişikliklerin giderek birikmesiyle ani olarak yeni biçimlerin ortaya çıkışı, sürekli olarak bir alt düzeyden bir üst düzeye, aslında iki düzey içinde de sayılabilecek ara düzeyler aracılığıyla geçişler, vb. Örgütsel hareketin dinamik süreçleri, bunları yaratan ögeler ve sonuçta ortaya çıkan biçimler ancak diyalektiğin bulgularıyla tam olarak anlaşılabilir.

Ne var ki, günümüze dek Marksizmde örgüt sosyolojisi yeterince geliştirilmemiştir. Özellikle Lenin'den sonra (ki Lenin de bunu örgüt teorisini geliştirmek üzere yapmamıştır, günlük yürütülen siyasal kavga içinde ortaya çıkan sorunlara akılcı, bilimsel ve o günün burjuva bilimini de yakından izleyen yanıtlar getirmiştir) örgüt teorisi konusunda dünya komünist hareketinde önemli adım atılmamıştır. Sovyetler Birliği'nde 1960 sonrasında çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bunlar arasında Moskova Devlet Üniversitesi, Sverdlovsk Devlet Öğretmen Eğitim Koleji, Leningrad Devlet Üniversitesi'ne bağlı Sosyolojik Araştırmalar Enstitüsü ve Felsefe Sorunları Dergisi çevresinde yapılan çalışmalar dikkate değerdir. Ancak bunların hemen hemen hepsi de toplumsal çevre ve insan bilinci, dar çevre ve insan bilinci konularında yoğunlaşmakta, dolayısıyla örgüt sosyolojisinden çok toplumsal psikoloji ve sosyoloji içine girmektedir. Sovyetler Birliği'nin yanısıra Polonya, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Macaristan ve Yugoslavya'da da ilgi çekici çalışmalar yapılmaktadır. Yine de örgütün, bir organizma olarak ele alınıp çözülmesi bekleyen bir görevdir.

Marks ve Engels'in yaşadıkları çağda tekeller, büyük endüstriyel birimler henüz emekleme aşamasındaydı. Toplumsal yaşamda, devlet kurumlarının dışında etkin, yaygın örgütlenmeler yeni yeni ilk adımlarını atıyordu. Genel olarak örgüt sayısı sınırlıydı. Ayrıca Marks ve Engels'in çözmek üzere önlerine koydukları çok daha zorlu sorunlar vardı. Bu nedenle Marks ve Engels, yaşayan ve etkileşen bir organizma olarak örgütü ele alıp incelemediler. O günkü örgütlerin dikkate değerleri devlet kurumları olduğu için bu devlet mekanizmasını, ama "örgüt" açısından değil asıl olarak kendi temel inceleme konuları açısından ele aldılar. Devlet aygıtlarını, "devlet ve sınıf çatışması" kapsamı içinde değerlendirdiler.

Devlet örgütlerini, bu bürokratik aygıtları devlet ve sınıf çatışması açısından ele aldığımızda bunların toplumsal yaşamdaki gerici, baskıcı rolleri ile karşılaşırız. Gerçekten de Marks ve Engels, merkezi hükümetin baskıcı güçleri olarak üç güç saymışlardır: Ordu, siyasal polis ve bürokrasi. *Louis Bonaparte'ın 18. Brumiere'i, Almanya'da Köylü Savaşına Önsöz, Fransa'da İç Savaş* gibi bürokrasi konusuna değindikleri tüm yazılarında Marks ve Engels bürokrasiyi bu anlamda gerici niteliğiyle değerlendirmişlerdir.

Marks, bürokrasi konusundaki görüşlerini, Hegel'in devlet felsefesini eleştirisi içinde geliştirmiştir. Hegel'e göre devlet bürokrasisi devletle sivil toplum arasında bir köprüdür, özelle geneli birbirine bağlar. Buna karşı "Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisine Katkı"da Marks, devletin "geneli" değil, egemen sınıfın çıkarlarını temsil ettiğini göstermiştir. Bürokrasi de, bu işi yürüten toplumsal guruptur. Kendisi sınıf değildir, çünkü üretim süreciyle doğrudan bir bağı yoktur, ama varlığı toplumun sınıflara bölünmüşlüğüyle bağlıdır. Egemen sınıfın öteki sınıfları boyunduruk altında tutmasının aracını işleten bürokrasidir. Öte yanda kendisi sınıf olmadığı için burjuvaziden belirli bir göreceli bağımsızlığı vardır ve bu zaman zaman hizmet ettiği sınıfla çatışmaya düşmesinin tabanı olur. Ne var ki, bu çatışmalar hiçbir zaman belirli bir sınırın ötesine geçemez.

Bürokrasi kapitalist sınıfın hizmetçisi olduğundan, sınıfsız topluma geçişle yok olup gidecektir. Bu yok olup gitme, adım adım toplumun tümünün devlet işlerine katılımıyla ilerleyecektir. Komünist toplumda bürokrasinin asalaklık taşımayan işlevleri toplumun tüm bireylerince yerine getirilecektir. Böylece insanların değil "şeyler"in (işlerin) yönlendirilmesine geçilmiş olacaktır.

Görüldüğü gibi Marks bürokrasi kavramını, belirli bir kapsamda, devlet aygıtı olarak incelemiştir. Dolayısıyla Marks'ın bürokrasi üzerine görüşleri ancak Marksist teorinin sınıf kavgası, kapitalizmin kaçınılmaz yıkılışı ve komünizm gibi temel tezleri içinde anlaşılabilir.

Lenin de Marks ve Engels gibi bürokrasiyi asıl olarak devlet ve sınıf çatışması düzeyinde ve dolayısıyla gerici olarak değerlendirmiştir. Bu düzeyde bu değerlendirme son derece doğrudur. Bu düzeyde Lenin önceleri bürokratik örgüt ile bürokratizmin devlet işleyişinden kısa sürede kaldırılabileceği düşüncesindeydi. Devrimden sonra, 1919-21 arasında bu fikrini değiştirdi. Bürokrasinin, bürokratik örgütün uzun bir tarihsel dönemde, ancak toplumun çok yönlü gelişmesiyle kalkabileceğini söyledi: "Bürokratizmin ne denli ciddi bir konu olduğunu anlıyorum. Fakat kaldırılması için parti programında önlem getirilmemiştir. Bu sorun, kongrenin değil, tüm bir çağın sorunudur." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İng. basım, c.42, s.251)

Örgüt düzeyinde de, bürokrasinin olmayacağı, toplumun her ferdinin her örgütsel görevi yapabilir olduğu, dolayısıyla yönetimin uzmanlık işi olmaktan çıktığı dönemle (komünizm) kıyaslandığında bürokrasi yine iyi birşey değildir.

Bürokrasinin kötü yanları vardır, burjuvazinin bürokrasisi kötüdür. Bir örgüt biçimi olarak, burjuvaziye hizmet eden araç yine kötüdür. Ancak, işçi sınıfının devleti nasıl çalışacaktır? Uzmanlık işleri olacak, bu işler yine uzmanlar tarafından yerine getirilecektir, bu bürokrasidir. İşçi sınıfının devletinde de bürokrasinin getirdiği deformasyonlar, araçları amaç haline getirmek, kağıtlara boğulmak, işlerin yavaşlaması vb. olacaktır. Tüm bu deformasyonlar yine de tarihsel gelişme içinde bugünkü en etkin örgütlenme biçimi içinde ortaya çıkacaktır.

Lenin, 8. Kongre'de yaptığı konuşmada bu konuya açıklık getirmiş ve bürokrasinin kalkabileceği sınırı ve kalkana dek yapılması gerekeni belirlemiştir. Okuyalım:

"Konuların bölüşümüne göre bana düşen öteki sorun, *bürokrasi ve geniş yığınları Sovyet çalışmasına katma sorunudur.* Uzun süredir bürokrasi hakkında şikayetler duyuyoruz. Şikayetler hiç şüphe yok ki yerindedir. Dünyada hiçbir devletin bürokrasiye karşı savaşta yapmadığını biz yaptık. Tamamıyla bürokratik ve burjuva baskı aracı olan, en serbest burjuva cumhuriyetlerinde bile böyle kalan aygıtı temellerine dek biz yıktık. Örneğin, mahkemeleri ele alın. Doğru, burada görev biraz daha kolaydı. Yeni bir aygıt yaratmak zorunda kalmadık. Herhangi bir kişi, emekçi sınıfların devrimci haklılık duygusuna yaslanarak yargıç görevi görebilir. Bu alandaki işleri daha hiçbir şekilde tamamlamadık ama birçok açıdan mahkemeleri olmaları gerekene dönüştürdük. Öyle organlar yarattık ki yalnızca erkekler değil, nüfusun en geri ve tutucu kesimi kadınlar da ayrıcalıksız görev görebilirler.

"Hükümetin diğer alanlarında çalışanlar daha kaşerlenmiş bürokratlardır. Buradaki görev daha zordur. Bu aygıtsız yaşayamayız, hükümetin her dalı böyle bir aygıta gereklilik doğurur. Bu konuda Rusya'nın yeterince gelişmiş bir kapitalist ülke olmamasından çekiyoruz. Görünüşe göre Almanya bundan daha az çekecek. Çünkü onun bürokratik aygıtı yoğun bir okuldan geçti. Öyle ki insanların kanını emip kurutur ama bizdeki gibi koltuk eskitmek yerine çalışmaya zorlar. Biz işte bu eski bürokratları dağıtıp yeniden düzenleyerek yeni görevlere koymaya başladık. Çarcı bürokratlar Sovyet kurumlarına katılmaya ve bürokratik yöntemlerini uygulamaya başladılar. Komünistlerin rengini almaya başlayıp mesleklerinde ilerleyebilmek için Rusya Komünist Partisi'nin üyelik kartını çıkartmaya başladılar. Dolayısıyla, kapıdan dışarı atıldılar ama pencereden içeri süzülüyorlar. Burada kendini en fazla duyuran kültürlü güçlerin eksikliğidir. Bu bürokratlar işten atılabilirler ama hepsi birden yeniden eğitilemezler. Burada esas olarak örgütsel, kültürel ve eğitimsel sorunlarla karşı karşıyayız.

"Ancak tüm halk hükümet işlerine katıldığı zaman bürokrasiyle sonul olarak, tam utku için savaşabiliriz. Burjuva cumhuriyetlerinde bu yalnızca olanaksız değil, aynı zamanda yasayla da engellenmiştir. En iyi burjuva cumhuriyetlerinde bile ne denli demokratik olursa olsunlar, emekçi halkı hükümet işlerine katılmaktan alıkoyan binlerce hukuksal engel vardır. Biz bu engelleri ortadan kaldırdık ama henüz emekçi halkın hükümet işlerine katıldığı düzeye gelmedik. Yasalardan başka bir de *kültür düzeyi* vardır ki bunu hiçbir yasaya bağlayamazsın. Programları gereği emekçi halkın hükümet organları olan Sovyetler, bu düşük kültür düzeyinin sonucu olarak aslında tüm emekçi halkın değil, proletaryanın ileri kesimlerinin *emekçi halkın adına* hükümet organlarıdır." (Lenin, *agy,* c.29, s.182-183) (abç)

Görüldüğü gibi Lenin bu alıntıda konunun her iki yönden de çözümleyici yönlerini belirlemektedir. *Tüm halk devlet işlerine katılana dek bürokrasi sürecektir.* Halkın tümünün devlet işlerine katılamayışı emeğin içeriğindeki farklılaşmanın, en başta da kafa-kol emeği farklılaşmasının sürüyor olmasındandır. Bu nedenle, bürokrasi sosyalizm döneminde de sürecektir. Devlette bürokrasiyi sürdüren koşullarla, öteki kuruluşlarda, ekonomik işletmelerde, sendikalarda, derneklerde, partilerde, her çeşit örgütte bürokrasiyi sürdüren koşullar aynı koşullar olduğundan, demek ki örgütsel anlamda da bürokrasi komünizme dek sürecektir. Buna karşı yapılacak tek şey insanların toplumsal bilincini, kültürünü ve katılımını yükselterek bu bürokrasinin "bürokratizm" dediğimiz olumsuzluklardan olabildiğince kaçınabilmesini sağlamaktır. Bu da, yine Lenin'in 10. Parti Kongresi'nde yapacağı konuşma için hazırladığı notlarda yazdığı gibi, "izlenen siyasetin emrinde çalışan (iyi) bürokrasi" (Lenin, *agy,* c.36, s.537) demek olacaktır.

Bürokrasi bir örgüt biçimidir. Bu nedenle, konumuz açısından bürokrasi sözcüğü yerine "örgüt" sözcüğünü kullanmak belki daha doğru olacaktır. Yalnız belirli bir çeşit örgüt, görevlilerin seçimle iş başına gelmediği bir örgüt. (Lenin, *agy,* c.18, s.343) Bürokrasi genel geçer kurallar ve işleyişler içinde, hiyerarşi altında çalışan profesyonel görevliler bütünüdür. Üst yöneticilerin (ki bunun da ölçüsü ülkeye, ortama, örgüte göre değişir) seçimle geldiği örgüt demokratik merkeziyetçidir. Böyle bakınca demokratik işleyiş yerine oturur. Bugün üst yönetimi seçimle de gelse, şu ya da bu denli bürokratik biçimde

örgütlenmemiş örgüt, verimsiz ve amatör bir örgüttür.

Örgütsel işlevlerin, bir başka deyişle, bürokratik işlevlerin yerine getirilmesi için gereken uzmanlık düzeyi sürekli artmaktadır. Bu ise bürokratik örgütsel işlevleri yapan kişilerin yer değiştirebilme olanağına sınırlama getirmektedir. Sosyalizmin romantik eleştirmenleri otomatik yer değiştirme mekanizmasıyla sorunu çözebileceklerini iddia ettilerdi, tutmadı. Fakat öte yanda, örgüt işlerini yapanlardaki bu süreklilik, bürokratik kesimin yozlaşmasının tabanı olmaktadır. Sorun onların bürokratik işlevleri yerine getirmelerinden çok, sürekli olmalarından kaynaklanmaktadır.

Örgütsel görevlerde otomatik ya da sürekli yer değiştirme bir kez örgütü oluşturan bireylerin, o örgütün her işini yapabilecek düzeye gelmeleriyle, ikincisi örgütün işleyebilmesi için gerekli görevlerin basitleşmesiyle olanaklı olur.

Komünizmden önce teknolojinin gelişmesiyle bu basitleşme sağlanabilecek midir? Burada iki görüş vardır. Birinci görüşe göre teknolojinin gelişmesiyle yapılan işlerin düzeyi giderek yükselecektir. İkinci görüş de, teknolojinin gelişmesiyle yapılan işlerin giderek basitleşeceğini söylüyor. Sınıflı toplum sınırını koyunca bunlardan birine doğru demek olmuyor. İkisi birlikte yürüyen bir süreçtir. İlk bilgisayarlar çıktığında bilgisayar programcılığı gerçekten iyi meslekti. Bir süre sonra bu işi yapanlar aç kalacaklar ya da başka mesleklere gidecekler, o denli basitleşiyor. Öte yanda yeni gelişen mesleklerin istediği düzey de sürekli yükseliyor. Sınıflı toplumun tarihsel sınırı içinde uzmanlığın ortadan kaldırılacağı bir noktaya varılmaz.

Uzmanlaşmanın olduğu yerde devlet ortadan kalkmaz, bürokrasi kalkmaz, sınıflar kalkmaz. Teknoloji ne denli gelişirse bürokrasi o oranda azalır.

"Kötülüklerin" bürokratik işlevlerin yerine getirilmesinden değil de bu işlevlerin sürekli olarak aynı kadro tarafından yapılmasından kaynaklandığı doğrudur. Ancak, işin bir başka yanı daha var. Lenin'in dediği gibi, bir örgütün başarılı bir işleyiş götürebilmesi için kalıcı bir yönetim kadrosuna gereksinimi vardır. Sürekli değişen bir kadro ile örgüt iş yapamaz. Hele ki bir savaş örgütü! Burjuvazinin karşısında, onunla savaşabilecek sınıf siyasetçisi kadrosunu yitirmiş sınıf köleliğe mahkumdur.

Kalıcı bir yönetim kadrosu olmadan, komünist partisiyse devrim yapmaya, işçi sınıfıysa kurtuluşa, örgütse düzgün çalışmaya olanak yoktur. İşletme düzeyinde ele alırsanız, sık sık değiştirin menejerleri, üretim yapılır mı? O zaman böyle açmazlar getirmekten kaçınmakta yarar vardır. Bürokrasi kaldığı sürece yapılması gereken onun verimli çalışmasını sağlamaktır. Bir takım zorlama ve yapay önlemlerle bürokrasiyi "fazla yosun tutmadan" değiştirip sık sık başkalarını getirelim ve her seferinde o insanların işi öğrenmeleri için birkaç yıl geçsin, olacak şey değil. Eninde sonunda yaşam gösterecektir ki, bürokrasi gerekiyorsa bu bürokrasinin kalıcı kadrosu da olmak zorundadır.

Bürokrasi kötüdür yerine, bürokrasinin kötü yanları demeliyiz. Bürokrasiyi kaldırmak yerine, bürokrasinin kötü yanlarına karşı savaş demeliyiz. Lenin de bir yanda bürokrasi için "bu çağsal bir sorundur" derken, öte yanda bürokrasinin her kötü sonucuna karşı yoğun olarak savaşırken işte bu ayrımı pratikte yapmış oluyordu. Bürokrasi-bürokratizm ayrımı. Bürokrasi iyi ya da kötü değil, tarihsel gelişme içinde bugünkü en etkin örgüt biçimidir. Bürokrasi (hiyerarşik örgütlenmiş, kendi üstüne karşı sorumlu, profesyonel kadrolar) geçmiş sosyo-ekonomik formasyonlarla karşılaştırıldığında tarihin en ileri örgütlenmesidir. Gelecekle karşılaştırıldığında geri bir örgütlenmedir. Ne var ki, sözünü ettiğimiz gelecek, işbölümünün ortadan kalktığı gelecektir, komünizmdir. Öte yanda bürokratizm, bürokrasinin yaratabileceği tüm zararlı yanları (kırtasiyecilik, araçları amacın önüne koymak vb.) anlatan, sürekli savaşılması gereken bir işleyiştir.

Bürokrasi komünizme dek süreceğine ve bürokratizm dediğimiz ve günlük dilde "bürokrasi" deyiminin taşıdığı tüm kötü anlamları anlatan tutumu da yaratan o olduğuna göre, bürokrasi sürerken onun sonuçları olan bürokratizmle savaşmak anlamsız olmuyor mu? Olmuyor, çünkü bürokrasi zorunlu olarak bu sonuçları doğurmayabilir. Çeşitli toplumsal-örgütsel önlemlerle (ki yüksek düzeydeki memurların seçimle gelmeleri vb. önlemler böyle önlemlerdir) zararlı sonuçlar en aza indirilebilir, hatta yok edilebilir. Bu da söz konusu birimin (toplum olabilir, örgüt olabilir) taşıdığı bilinçle, toplumsal düzeyle doğrudan bağlıdır. İşte bu nedenle bürokratizm en az gelişmiş ülkelerde tam bir afet iken, gelişim düzeyine orantılı olarak azalır, ileri kapitalist ülkelerde en azdır.

Burada bir noktaya işaret etmekte yarar vardır. Lenin yazılarında bürokrasi sözcüğünü zaman zaman iki anlamda da kullanmıştır. Aynı sözcükle bazen bürokrasiyi, bazen bürokratizmi anlatmıştır. Bu nedenle yazılarında, bürokratizm dediğimiz kötü yanlara sahip bürokrasi ile böyle yanlara sahip olmayan bürokrasi ayrımına rastlanır. Ancak dikkatli okunduğunda Lenin'in ne anlatmak istediği, konuya nasıl yanaştığı bellidir. Örneğin daha 1904'te yazdığı *Bir Adım İleri, İki Adım Geri*'de bürokrasi konusunu şöyle ele almaktadır:

"Bürokrasi sözcüğü Rusçaya yer ve mevkiye önem vermek olarak çevrilebilir. Bürokrasi, işin çıkarını kişinin kariyer çıkarlarına bağlı kılmak, dikkati mevkiye verip işi ihmal etmek, fikirler yerine kooptasyon üzerinde ağız dalaşı yapmak demektir. *Bu çeşit bürokrasinin* istenmez ve partiye zararlı olduğu çok doğrudur." (Lenin, *agy*, c.7, s.362) (abç)

Alıntıda Lenin'in anlayışını anlatan kilit, *"bu çeşit bürokrasi"* sözleridir. Demek ki bir başka çeşit bürokrasi de vardır.

Aynı şekilde, yine 1904'te Menşeviklere karşı yazdığı *Parti Üyelerine* adlı yazıda Lenin şöyle diyor:

"Bir göçmen yazarlar gurubunun değil, parti kongresinin isteğiyle parti görevi yapanları bürokrat olarak tanımlıyorsunuz. Siz bunu kabul edilmez bir olguyu örtbas etmek için yapmak zorundasınız. Partinin merkez kurumları dışında çalışmaya yanaşmayanları sarmış olan gerçekten bürokrasi ruhudur, yer-kapma ruhudur. Evet, sizin davranışınız bize açıkça gösterdi ki, partimiz mevkiyi işin üzerine koyan ve mevkiye gelmek için ne boykot ne de baltalamadan kaçınmayan bürokrasi ruhundan çekmektedir. (Lenin, *agy*, c.7, s.140)

Lenin'in örgütsel düzeyde bürokrasi konusunu anlayışını iyi anlatan *Suçlu Suçsuzu Suçluyor* adlı yazısından da uzunca bir alıntı okuyalım:

"Bizi özerklik ve merkeziyetçilik sorununda kendi kendimizle çelişkiye düşmekle suçlamak istiyorlar. Lenin, *Bir Adım İleri, İki Adım Geri*'de özerklik oportünizmin ilkesidir demişti. Ama şimdi Bolşevik Komiteleri Bürosu yerel komiteler için olabilen en geniş özerklikten yanadır diyorlar. Lenin, bürokrasinin demokrasi karşısında durduğu yer, devrimci sosyal demokrasinin örgütsel ilkelerinin oportünistlerin örgütsel ilkeleri karşısında durduğu yerle aynıdır demişti. Ama şimdi Bolşevik Komiteleri Bürosu'nun kendisi bürokrasiden yakınmaktadır. Onların bize yöneltikleri suçlamaların özü budur. Bu suçlama da tamamen çarpıtma üzerinde kurulmuştur. *Bir Adım İleri, İki Adım Geri*'de (ve ondan önce *Iskra*'ya mektubunda) Lenin defalarca söyledi, vurguladı, dikkat çekti ki bürokrasiye karşı, özerklik için vb. söylenenler son derece belirsizdir, her yana çekilebilir, hemen hemen her anlama gelebilir. Lenin, bu söylenenlerin yalnızca kooptasyon isteğinin üstünü örtmek için olduğunu yüzlerce kez açıkladı. Lenin'in bu sözlerinin doğruluğu şimdi orjinal dokümanlarla tam olarak ortaya çıkmıştır. Öte yanda Lenin, eğer bu sözleri ilke anlamında alırsak, (eğer alırsak!) şunları buluruz dedi: Bürokrasi, *genel olarak* resmiyetçilik, kırtasiyecilik, aşırı kuralcılık, yazılı yanıtlar anlamına gelebilir. Lenin, Martof'un iyi bilinen tüzük taslağıyla görüşlerini destekleyerek, *bu çeşit bürokrasinin* çok kötü olduğunu söyledi. Bilinçli okuyuculara açıktır ki Çoğunluk Komiteleri Bürosu'nun sözünü ettiği *bürokrasi çeşidi* budur. Bu nedenle *Vperyod*'u kendisiyle çelişkiye düşmekle suçlamak çocukçadır. Bürokrasi, meşruluğun çiğnenmesi ve hatta her muhalefetin 'doğal' haklarının çiğnenmesi, azınlığa karşı haksız yollarla savaşım anlamına da gelebilir. Lenin, bu çeşit bürokrasi de olanaklıdır dedi, ama bunun ilkesel bir yanı yoktur. ...

"Bürokrasinin, anti-özerkliğinin vb. bu çeşit yorumlarından başka, uygunsuzluklar, aşırılıklar vb. biçiminde değil fakat örgütün tümünü yönlendiren genel ilkeler biçimindeki gerçek ilkelere dayanan yorumlarını yapmak da mümkündür. Bizim isteğimize karşın Menşeviklerin bize zorla kabul ettirmeye çalıştıkları işte bu yorumdur. *Iskra'ya Mektup* ve *Adımlar*'da Lenin krizin ve bölünmenin izlemekte olduğu somut gidişi gözlerden gizleyici böyle bir yoruma karşı sayısız uyarılarda bulundu. Lenin, *Iskra'ya Mektup*'ta doğrudan bir çağrı yaptı: 'Onda dokuzu kuru gürültü olan bu saçmalığı bırakın baylar!' Bunun üzerine Lenin'e saldırdılar. Merkez organ da ilkelerin söz konusu olduğunu ispatlamaya çalıştı. Lenin, eğer öyleyse özerklik ilkesi sosyal demokrat örgüt için gerçek oportünist bir ilkedir diye yanıtladı ve *Vpyeryod*'cular da her zaman böyle yanıtlayacaklardır. Eğer öyleyse, bürokrasiye karşı bağrışlarınız özünde Fransa'daki Joresçilerin, Almanya'daki Bernştayncıların ve İtalyan reformistlerinin yaptığının aynısıdır. Bu böyledir ve kanıtlamak için parti krizini arkadaşların verdikleri güvencelerden değil, yalnızca dokümanlardan izlemek yeterlidir. İkinci Kongre'de Lenin, Bundist Lieber'e (bk. tutanaklar) ucuz merkeziyetçiliğe karşı 'her' komitenin, hatta Tula komitesinin bile özerkliğini savunacağını söyledi. Lenin parti tüzüğünün 8. maddesindeki bu çeşit özerkliğin garantisine karşı tek bir söz söylemedi. Ne var ki, özerklik ilkesi ne Lenin, ne Bolşevik Komiteleri tarafından hiçbir zaman savunulmadı. Bu, Akimar, Lieber ve Yeni-*Iskra*'cılar tarafından savunuldu." (Lenin, *agy*, c.8, s.307-308) (abç)

Yukarıdaki alıntı dikkatli okunduğunda hem Lenin'in anlayışını çok güzel sergiliyor, hem dahası, bürokratik biçimde örgütlenmenin merkeziyetçilikle bağı ve özerkliğe karşıtlığı konusunu getiriyor. Böylece konuyu tartışmada bir adım daha ilerliyoruz.

Dünyada her örgüt göreceli olarak ya daha demokratik, ya daha merkeziyetçidir. Tam "demokratik", ya da tam "merkeziyetçi" bir örgüt yoktur, olamaz. Tam "demokratik" olabilmesi için *her* kararı tüm üyelerin birlikte almaları gerekir. Tam "merkeziyetçilik"de hiçbir şekilde yöneticinin yapabileceklerinin sınırının olmaması gerektirir. Örgütse tüzüğü bile olmamalı, ordu ise yönetmeliği, yargısı vb. olmamalıdır.

Dünyanın her yanında oportünistler, merkezin direktiflerine uymayı "evet-efendimcilik", "bürokratik-merkeziyetçilik" olarak suçlamışlar, bunun karşısına açıkça söyleyerek ya da tutumları o kapıya çıkararak "özerkliği", "demokrasiyi", kendi bildiğini yapmayı çıkartmışlardır. Bu çerçeve içinde merkeziyetçilik özerkliğin, bürokrasi demokrasinin karşıtıdır. Komünistlerin durduğu yer de bellidir.

Şimdi *Bir Adım İleri, İki Adım Geri*'den konumuzu ilgilendiren uzun fakat çok önemli bir alıntı daha okuyalım.

"Eğer bürokrasi hakkındaki bu konuşmalar herhangi bir ilkeyi içeriyorsa ve yalnızca parçanın bütüne bağlı olmasının anarşistçe inkarı değilse o zaman karşımızda *oportünizmin ilkesi* duruyordur. Bu, aydınların proletarya partisine karşı sorumluluklarını, merkezi kuralların etkinliğini azaltmaya, partideki en sallantılı ögelerin özerkliğini arttırmaya, örgütsel ilişkileri tümüyle platonik ve sözde kabul edilir bir düzeye indirmeye çalışan oportünist ilkedir. Bunu parti kongresinde gördük. Akimoflar ve Lieberler 'korkunç' merkeziyetçilik hakkında Martof ve arkadaşlarının Birlik Kongresi'nde söylediklerinin aynısını konuşular. Bu oportünizmin rastlantı sonucu değil, doğası gereği ve yalnızca Rusya çapında değil, dünya çapında götüreceği yer, daha sonra Akselrod yoldaşın *Yeni Iskra*'daki makalesini incelerken göreceğimiz gibi, Martof ve Akselrod'un örgüt konusundaki 'görüşleri'dir.

(...)

"Martof ve Akselrod'un Birlik Kongresi'nde savundukları, anarşizm değilse, özerklikti. Şaşırtıcı bir gayretkeşlikle parçanın bütüne bağlı olmasına gerek olmadığını, parçanın bütünle ilişkilerini belirlemede özerk olduğunu, bu ilişkilerin formüle edildiği Birlik tüzüğünün parti çoğunluğunun, parti merkezinin iradesine karşı geçerli olduğunu kanıtlamaya çalıştılar. Merkez Komitesi'nin bölge komitesine üye atama hakkı konusunda yoldaş Martof'un *Yeni Iskra*'nın (no.60) sütunlarında şimdi açıkça savunduğu şey özerkliktir. Martof yoldaşın Birlik Kongresi'nde kullandığı ve hâlâ *Yeni Iskra*'da özerkliği savunurken kullandığı çocukça safsatalara değinmeyeceğim. Burada önemli olan örgüt konularında oportünizmin temel bir karakteristiği olan merkeziliğe karşı özerkliği savunma eğilimini görmektir.

"*Yeni Iskra*'nın (no.53) bürokrasi kavramını *analiz* etmek için yaptığı belki de tek girişim, '*biçimsel demokratik ilke*' ile '*biçimsel bürokratik ilke*' arasında çizmiş olduğu ayrımdır. Bu ayrım (ne yazık ki, *Iskra*'cı olmayanlara atıftan daha fazla geliştirilmemiş ya da açıklanmamıştır) bir doğruluk taşımaktadır. Demokrasiye *karşı* bürokrasi aslında özerkliğe *karşı* merkeziyetçilik demektir. Bu, devrimci sosyal demokrasinin oportünist sosyal demokrasiye karşı örgütsel ilkesidir. Birincisi aşağıdan tepeye yürümek ister ve bundan dolayı nerede olabilirse ve olabildiğince özerkliği ve 'demokrasiyi' aşırı bir şevkle anarşizme dek götürerek benimser. İkincisi ise tepeden aşağıya doğru ilerlemeye çalışır ve merkezin parçalarla ilişkisinde, merkezin hak ve yetkilerinin genişletilmesini ister. Dağınıklık ve tekil guruplar döneminde, devrimci sosyal demokrasinin örgütsel açıdan ilerlemeye çalıştığı bu tepe, kaçınılmaz olarak guruplardan biri, eylemi ve devrimci tutarlılığı yüzünden en etkin olanıydı (bizim durumumuzda *Iskra* örgütüydü). Gerçek parti birliğinin yeniden kurulması ve modası geçmiş gurupların bu birlik içinde erimesi döneminde bu tepe kaçınılmaz olarak partinin en üst organı olarak parti kongresidir. Kongre olabildiğince tüm faal örgütlerin temsilcilerini kapsar. Merkezi kurulları atayarak ... onları bir sonraki kongreye dek 'tepe' yapar. Bu Avrupalı sosyal demokratlar arasında böyledir. Ve anarşistler ilkesel düzeyde bundan nefret etseler bile bu gelenek yavaş yavaş — güçlükleri, çatışma ve çekişmeleriyle — Asyalı sosyal demokratlar arasında da yayılmaktadır.

"Örgütlenme konusunda oportünizmin bu temel özelliklerinin (özerklik, aristokratik ya da entellektüel anarşizm, kuyrukçuluk ve jirondencilik), belli uyarlamalarla ama özü aynı kalarak tüm dünyadaki sosyal demokrat partilerin devrimci ve oportünist kanatlara bölündüğü her yerde (ki, nerede bölünmüyor?) görülmesi oldukça ilginçtir." (Lenin, *agy*, c.7, s.393-95)

(...)

"Yalnızca Almanya'da değil, Fransa ve İtalya'da da oportünistler, özerkliğin, parti disiplinini gevşetme ve sıfıra indirmenin sağlam destekçileridir. Bu eğilimleri onları her yerde *örgütsüzlüğe* ve 'demokratik ilkeleri' *anarşizme* doğru saptırmaya götürür. Karl Kautsky, örgüt konusunda oportünistlere şöyle der: 'Demokrasi, otorite yokluğu demek değildir, demokrasi anarşi anlamına gelmez. Halkın hizmetkârı farzedilen kişilerin gerçekte onun efendisi olduğu egemenlik biçimlerinden farklı olarak demokrasi, yığınların kendi temsilcileri üzerindeki egemenliği demektir.' Kautsky, çeşitli ülkelerde oportünist özerkliğin oynadığı yıkıcı rolü geniş şekilde

ele alır ve *'çok sayıda burjuva unsurların'* sosyal demokrat harekete girmesinin, oportünizmi, özerkliği ve disiplini çiğneme eğilimini güçlendirdiğini gösterir. Ve 'proletaryayı kurtaracak silahın örgüt olduğunu', 'örgütün, sınıf savaşımında proletaryanın karakteristik silahı' olduğunu bize bir kez daha anımsatır." (Lenin, *agy,* c.7, s.397-98)

(...)

"Kautsky'nin sonunda şu sonuca ulaşması şaşırtıcı değildir: 'Tüm ülkelerde revizyonizmin, biçim ve ton bakımından çok çeşitlilik göstermesine karşın, örgüt sorununda olduğu denli birleştiği belki bir başka sorun daha yoktur.' Kautsky de bu alanda revizyonizmin ve ortodoksluğun temel eğilimlerini o 'korkunç' sözün yardımıyla tanımlıyor: Demokrasiye karşı bürokrasi. Şöyle diyor: Parlamento için adayların seçim çevrelerince saptanmasında parti liderliğinin etki sahibi olmasının, 'tüm siyasal eylemlerin yukarıdan aşağıya bürokratik bir yoldan değil, yığınların bağımsız eylemleriyle aşağıdan yukarıya doğru olmasını gerektiren demokratik ilkeye utanç verici bir tecavüz olduğu söylendi bize... Ama eğer bir demokratik ilke söz konusu ise, bu çoğunluğun azınlık üzerinde egemen olmasıdır, azınlığın çoğunluk üzerinde değil.' Herhangi bir seçim çevresi tarafından bir parlamento üyesinin seçimi, yalnızca temsilcileri aracılığıyla bile olsa aday göstermede etkili olması gereken parti bütünü için önemli bir konudur. 'Bunu çok bürokratik ya da merkeziyetçi bulan varsa o zaman adayların tüm parti üyelerinin doğrudan oylarıyla seçilmesini istemelidir. Eğer bunun pratik bir uygulama olmadığını düşünürse, o zaman, partiyi bütün olarak ilgilendiren birçok konuda olduğu gibi, bu konuda da, bu görevin bir ya da birkaç parti organı tarafından yerine getirilmesinden dolayı demokrasi eksikliğinden yakınmasın.' " (Lenin, *agy,* c.7, s.398-99)

Ne ilginçtir ki, düşmanları Lenin'i "bürokratik merkeziyetçilik"le suçlarken Lenin'in bilimsel sosyalizmin örgüt teorisine yaptığı katkı, komünist partisinin örgütlenmesine getirdikleri gerçekten en ileri örgüt anlayışı olmuştur. En bürokratik örgüt! Tabii kavramı nasıl anladığımıza bakar.

Lenin, komünist partisinin legal olarak çalışmasına izin verilmeyen bir ülkenin komünisti olarak parti-örgüt konusunda *öncelikle* "ne denli demokrasi ve özerklik, ne denli bürokrasi ve merkeziyetçilik?" sorusunu yanıtlamak durumundaydı. Aslında bu sorunun yanıtını, partinin çalışmak zorunda bırakıldığı ortam veriyordu. Yeraltında terör karşısında çalışan partide yerel birimlere geniş özerklik ve tüm organlar için seçim yapma gibi uygulamalara olanak yoktur. Seçim ilkesinin uygulanabilme düzeyi, parti içinde biçimsel demokrasinin göstergesi olduğuna göre, illegalite koşullarında komünist partisi ancak MK düzeyinde tam anlamıyla demokratiktir (bizim partimizde Merkez Komitesi ve Genel Sekreterlik düzeyinde) çünkü yalnız bu organ kongrede seçimle gelir. Bolşevikler de öyle yapmış, biçimsel demokrasinin çok sınırlı işlediği, asıl olarak yoldaşça güvene dayalı, olabildiğince merkezi bir parti yolunu seçmişlerdir. Tabii bu seçim de, menşeviklerle kavgasız olmamıştır. (İşin acıklı yanı 80 yıl sonra Türkiye'de hâlâ aynı konuları tartışıyor olmamızdır.) Aşağıdaki alıntılar bu kavga içinde Bolşeviklerin tutumunun ve açık sözlülüğünün göstergesidir:

"Bakın Akselrod 'güvenceler' sorunuyla açıkça yüzyüze gelmek durumunda kalınca nasıl yalpalıyor. Evet, gerçekten büyük zevk, *Yeni Iskra* edebiyatının incisi. 'Bir İşçi', *örgütlerin içinde* işçi ve aydınların ilişkisinden söz ediyor. 'Bir İşçi', güvenceler, eşit haklar yani seçim ilkesi vb. olmaksızın bürokratik olmayan merkeziyetçilik üzerine güzel sözler etmenin salt bir laf ebeliği olduğunu söylerken *tamamiyle haklıdır.* Akselrod bunu şöyle yanıtlıyor: 'Örgütlerimizde işçilerin konumlarının değiştirilmesiyle ilgili düşünce aşırı gayretkeşlik, tek taraflılık olur. Yazar yanlış yere kötüyü yok etme konusunu, biçimsel örgütsel ilişkilerin alanına kaydırıyor. Yazar hakların eşitlenmesi özel sorununun ancak sosyal demokrat yönde daha çok deneyim kazanmamız sürecinde çözülebileceğini unutuyor. Broşürün yazarının asıl olarak ilgilendiği sorun ancak partinin kollektif bilinçli çabasıyla radikal bir şekilde ele alınabilir.'

"Gerçekten inci. Evet, Birlik Kongresi'nde ve *Yeni Iskra*'da bu örgüt sorununu yükselten ilk insan Akselrod'dan başkası değildi ama ne zaman ki 'Bir İşçi' örgütlenme üzerine özel bir broşür yazdı o zaman kendisine kurumlu bir dille, önemli olan formalite değil çalışma sürecidir dendi.

"Yeni Iskra ve Akselrod için önemli olan örgüt ilkeleri değil, kendi ilkesiz konumlarını haklı göstermek için olan lak lak sürecidir. Bunun, Marksizmi kabalaştıran ve fahişeleştiren o korkunç süreç — olarak — örgüt teorisinde ilkesizliğin savunusundan başka hiçbir anlamı yoktur.

"Tekrarlıyoruz, 'Bir İşçi'nin hayranlık duyulacak broşürü, *Yeni Iskra*'cıların örgütsel sorunlar üzerine son derece yanlış olan konumlarının bir kanıtı olarak ne denli önerilse azdır. Bu broşürü özellikle Menşeviklerin, seçim ilkesini vaaz ederek Bolşeviklere karşı çevirmeye çalıştıkları işçilere öneririz. İşçiler yalancıları ve belgicileri teşhir etmekte üstündürler. Soruyu çok güzel koyarlar: Ya seçim ilkesi ya da komitelere işçilerin yerleştirilmesi öğüdü. Eğer seçim ilkesi olacaksa bize resmi güvenceler, tüzüğe girecek eşitlik güvenceleri verin. İşçiler, *Yeni Iskra*'nın bu sorunun çözümünden şeytanın mübarek sudan kaçtığı gibi kaçacağını göreceklerdir. Eğer işçilerin komitelere yerleştirilmesi öğüdü istenirse, eğer eski *Iskra,* demokrasi ile (ki bu da, Rus gizli örgütlerinde seçim ilkesinin her yerde uygulanmasıdır) otokratik, polis rejiminin uyuşmayacağı görüşünde haklıysa, o zaman Bolşeviklerin yaptığı komitelere işçilerin yerleştirilmesi gibi dolaysız ve yapıcı bir öneriyi *hiçbir yerde* bulamazsınız." (Lenin, *agy,* c.8, s.61-62)

" 'Bir İşçi'nin broşürünü ele alalım. *Iskra*'nın asıl olarak karıştırdığı nokta nedir? Bazı ilkesiz kişiler, özerklik ve benzeri için bağırarak yalnızca kendilerini zora soktular, çünkü bunun tek yanıtı seçim ilkesi talebi olacaktı. Bu noktadan sonra bu insanlar geri çekilmeye başladılar. Öte yandan, *Vperyod*'cular, demokrasi ve otonomi 'ilkeleri' üzerine gösteriş yapmanın ve büyük konuşmanın yersiz olduğunu her zaman söylediler. Fakat eğer tüzük Rusya koşullarında olanaklı olabilecek ölçüde demokrasi yönünde ciddi, pratik eklemeler gerektiriyorsa bunları açıkça ve hilesiz tartışalım dediler." (Lenin, *agy,* c.8, s.309)

"İşçiler arasındaki propagandanın demagojik yapısı. 'Seçim ilkesi', *özgür* siyasal koşullarda bunun gerekliliği, Rusya'da *geniş çapta* olanaksızlığı." (Lenin, *agy,* c.8, s.186)

"Kongre, *Yeni Iskra*'cıların sosyal demokrat örgütler için ve aydınlar arasında güvensizlik ve düşmanlık tohumları eken siyasetini sert bir şekilde kınar. Kongre birkaç yıl önce benzer mücadele yöntemlerinin partinin *Rabocheye Dyelo* kanadı tarafından kullanıldığını ve o zaman onların o çeşit yöntemleri reddetmiş olduklarını tüm sınıf bilinçli işçilere hatırlatır. *Yeni Iskra*'cıların işçilerin bağımsız eylemleri ve seçim ilkesi üzerine ortaya attıkları boş sözlere örgütümüzün çalışmasında hiçbir gerçek ilerleme eşlik etmemiştir. Onlar elde edilmeyecek şeyler üzerinde demagojikçe söz veriyorlar. Siyasal özgürlük koşulları altında partimiz, tamamen seçim ilkesi üzerine inşa edilebilir ve edilecektir. Otokrasi koşullarında bu, partiyi oluşturan kollektif binlerce işçi için uygulanamaz." (Lenin, *agy,* c.8, s.196)

Evet, Bolşevikler böyle çalıştılar. Doğal olarak Menşevikler, her renkten oportünistler, yarım gönüllüler, kendi 'bireysel' bağımsızlıklarına tutkunlar Lenin'i "diktatör", "bürokratik merkeziyetçi" ve Bolşevikleri de "emirerleri" olarak nitelediler. Bu suçlamalar Lenin'in yaşamı boyunca sürdü. Oysa suçlayanlar, kendi küçük burjuva anlayışları içinde, sorunun ve onun tek doğru çözüm biçimi olan Bolşevik tutumun insan isteğinin ötesinde yaşam koşullarınca dayatıldığını anlayamadılar. Kom ünist partisinin illegaliteye itildiği ortamlarda parti içi demokrasinin sınırlı, merkeziyetçiliğin, emir-kumanda zincirinin olabildiğince etkin olması kaçınılmazdır. Burjuva aygıtlarıyla başedebilecek ve işçi sınıfını devrime götürebilecek bir örgütlenme yaratabilmek için bu zorunludur.

Bu çalışma biçiminin kendiliğinden bürokratizmi yaratacağı da, hiç yaratmayacağı da söylenemez. Anlaşılması gereken, bu seçimin öznel bir seçim olmadığı, başka çeşit örgütlenmenin olanaksız olduğudur. İllegal koşullarda kavga veren partilerde bürokratik deformasyon, hele iktidara gelip eski davranış alışkanlıklarını kolayca terk edemeyenlerde yaygındır. Fakat sorun ve yanıtı komünistlerin önüne nesnel olarak gelmektedir. İllegalite koşulları hiçbir parti, hiçbir komünist için istenen, özlenen birşey değil, burjuvazinin kendi çıkarı için zorla ittiği, çeşitli tuzaklarla, yetersizlik ve bozulma tehlikeleriyle dolu çetin bir yoldur. Bu yolu ve onun zorunlu kıldığı örgüt modelini komünistler seçmiyor. Bu yol dayatılıyorsa seçilecek, sonra da ikinci adım olarak bu yolun taşıdığı tehlikelere karşı önlemler geliştirilecektir. Lenin'in ikinci olarak ele alıp çözdüğü konu bu olmuştur. İllegalite koşullarında parti nasıl çalışacak ve bürokratizme kaymaya karşı nasıl önlemler alacaktır?

İllegalite koşullarında komünist partisi merkeziyetçi çalışacaktır. Bu merkeziyetçi partide erkin meşruluğunun kaynağı çoğunluğun iradesini temsil eden kongredir. Tüm üst yöneticiler yetkilerini kongreden alırlar. Bu nedenle de bu merkeziyetçilik hâlâ "demokratik merkeziyetçilik" kavramı dışına çıkmamıştır. Şu nedenle ki:

"*Demokratik merkeziyetçilik yalnızca bölgelerden temsilcilerin biraraya gelip, yöneticiliği yapacak sorumlu bir organı seçmesi demektir.* Fakat nasıl? Bu kaç tane uygun insan, kaç tane iyi yönetici olduğuna bağlıdır. *Demokratik merkeziyetçilik, kongre merkez komitenin çalışmasını denetler ve onu değiştirip yerine bir başkasını* atayabilir demektir." (Lenin, *agy,* c.30, s.465) (abç)

Bunun ötesinde, iki kongre arasında karar verici merkez komitesidir ve gelecek kongreye dek, kongre kararlarının sınırları içinde kalmak koşuluyla (Lenin, *agy,* c.11, s.322) MK'nın kararları kesin ve her *üye* için bağlayıcıdır. "Merkez organların yönlendirmesini reddetmek partide kalmayı reddetmekle, parti bozgunculuğuyla eşdeğerdir." (Lenin, *agy,* c.7, s.362) (Ayrıca bkz: Lenin, *agy,* c.26, s.280, 301)

Azınlık çoğunluğa uyar. "Taktikler bir partinin güncel eylemini belirler, dolayısıyla birleşik bir partinin yalnızca bir set taktiği olabilir. Bu taktikler parti üye çoğunluğu tarafından kabul edilmiş taktikler olmalıdır. Çoğunluk tutum belirlediğinde, azınlık bir sonraki kongrede eleştiri ve sorunun çözümünü isteme hakkını koruyarak siyasal eyleminde buna uymak zorundadır." (Lenin, *agy,* c.10, s.111)

Partinin tüm yayınları partiye ve partiyi temsil eden organa koşulsuz olarak bağımlıdır. (Lenin, *agy,* c.34, s.326)

Merkez komitesinin, kendi altındaki tüm örgütleri kurma ve dağıtma yetkisi vardır. Yerel örgütlerin özerkliğinin sınırını belirlemede yerel örgütlerin değil, parti merkezinin sözü geçer. (Çünkü parçanın özerkliğinin sınırını parça değil, onun parçası olduğu bütün belirler.) (Lenin, *agy,* c.4, s.362-64)

Merkez komitesinin parti kadrolarına ülke içinde ve dışında yer değiştirme yetkisi (Lenin. *çy,* c.33, s.316) ve kooptasyon yet[illegible] vardır.

Merkez komitesinin ara yöneticileri atlayarak kendisine bağlı örgütlerin üyelerine görev verme yetkisi (pratikte zorunlu olmadıkça bunun işletilmemesi genel uygulamadır) vardır. (Lenin, *agy,* c.6, s.485) Aynı yetki yöneticiler için de geçerlidir. Bakın bu konuda Lenin ne diyor:

"Krasin Mukhin'in Stalin'den *para sakladığını* yazıyor. 'Kendi (!!??) yöneticilerinin direktifiyle' bile olsa bunu yapmaya *hiç hakkı* yoktu. Çünkü 'kendi' yöneticisi, olmasa da, Stalin de bir yönetici, hem de daha yüksek bir yöneticidir." (Lenin, *agy,* c.44, s.151)

Lenin'in komünist partisini işini profesyonelce yürüten ve siyasal polise karşı eğitimli *profesyonel devrimcilerin* olabildiğince çok olduğu bir parti olarak tanımlaması da, onun nasıl modern bir örgüt hedeflediğinin en önemli kanıtlarından birisidir.

Her koşul altında parti kongresinin toplanması, MK'nın seçimle göreve gelmesi, azınlığın çoğunluğa uyması, parti merkezini (dolayısıyla parti bütününü) çalışmalar hakkında bilgilendirmede olabilecek en geniş desantralizasyon, program-tüzük ve parti taktiklerine dayalı yoldaş güveni, her gereken durumda açık-namuslu ideolojik tartışma gibi uygulamalar da parti pratiğinde bürokratizme karşı yarattığı önlemlerdir.

Ayrıca, parti programının ilkeleri sınır olmak üzere, parti içinde ve dışında eleştiri yapma hakkı vardır. Öte yanda, partinin belirli bir eylemini bozacak ya da hatta güçleştirecek eleştiriyi ne parti dışında, ne parti toplantılarında ve ne de parti basınında yapmak hakkı yoktur. (Lenin, *agy,* c.10, s.442-43)

Marksizmin devlet aygıtında bürokratizme karşı, bürokrasiyi denetim altına alarak eski ayrıcalıklı yerinden indirmeye yönelik önlemleri de vardır. Bunlar, hepimizin bildiği, Paris Komünü'nün gösterdiği ve Marks ve Engels'in işlediği ilkelerdir. Tüm yüksek yöneticilerin seçimle iş başına gelmeleri ve istendiğinde geri çağrılabilmeleri, en yüksek memur aylığının bir işçinin aylığını geçmemesi vb.

Lenin'in partiye ve devrim sonrasında Sovyet devlet örgütlenmesine ilişkin yazdıkları ve yarattığı parti, örgüt teorisine zengin bir katkıdır. Özellikle, *Ne Yapmalı, Bir Adım İleri İki Adım Geri, Örgütsel Görevler Üzerine Bir Yoldaşa Mektup,* 1922 yılında Politik Büro toplantıları ve Halk Komiserleri Başkanlığı'nın çalışma biçimi üzerine yaptığı öneriler (Lenin, *agy,* c.42, s.428-32) Lenin'in bu konuda ne denli derin bilgiye sahip olduğunu ve bilimlerin bu alandaki gelişmelerini nasıl yakından izlediğini gösterir. Lenin'in devrimden sonra da bu konuda, özellikle işgücü örgütlenmesine ilişkin Batıda çıkan yeni kitapları getirtip okuduğunu biliyoruz.

Lenin, örgüt teorisi ile kendisinin yakından ilgilenmesi bir yana, çeşitli kişi ve kurumları da bu yönde teşvik etmiştir. Örneğin 1923 yılında Parti Merkez Denetim Kurulu'na "emek örgütlenmesinin bilimsel yöntemlerini araştırma" (Lenin, *agy,* c.33, s.484) görevinin verilmesini istemiştir. Yine 1923 yılında İşçi ve Köylü Denetlemecileri örgütünün işçilerden iki büyük gurup oluşturmasını, bunlardan birinin düzenli biçimde "dış deneylerin pratik incelenmesi" görevini, ötekisinin "genel olarak emek örgütlenmesi ve özel olarak da menejerlik alanlarında modern bilimin sonuçlarını çalışma" görevini üstlenmesini istemiştir. (Lenin, *agy,* c.42, s.439)

Marksizmi benimsediği gençlik yıllarından yaşamının son yıllarına dek bir yandan Marksizmin en çetin teorik sorunlarıyla boğuşan, bir yandan pratik savaşın aleti partiyi yaratan Lenin'in gündemine "örgüt içi rasyonel çalışma", "verimli yönetim" gibi konular ne yazık ki yaşamının son yıllarında (hastalığı sırasında) girmiştir. 1922-23 yıllarındaki yazıları ve mektupları bu konularla yoğun olarak ilgilendiğini kanıtlamaktadır.

Lenin, örgüt konusunun bilimsel olarak öğrenilmesine büyük önem vermiştir çünkü bir sınıfın öncü sınıf, devrimden sonra da yönetici sınıf olmasının onu otomatik olarak yönetme yeteneğini kazanmış ve yönetmeye hazır sınıf yapmadığını iyi biliyordu.

Burjuvazinin savaştan baskıyı artırma çabasını ters teptirmek, sınıf savaşını daha da yükseltmek için:

Parti çalışmasını yetkinleştir

Bugünün nesnel ortamı, parti kadrolarını daha çok iş yapan, daha disiplinli, daha yaratıcı, üretken ve yönetici niteliğe büründürme görevini iyice dayatıyor. İşçi sınıfının gerçekten öncüsü olabilmek için, parti çalışmasını, legal olanakları sonuna kadar zorlayarak yoğunlaştıralım.

Hakan Çelik

Türkiye, emperyalizmin öteki zayıf halkaları gibi, sık sık yüksek sınıf savaşlarına sahne olmaktadır. Belli dönemlerde bastırdığı halkın istemlerinin tekrar yükselmesi, zaten güçsüz, nefessiz olan burjuvaziyi iyice bunaltmaktadır. Bu ortamda körfez savaşının çıkması, burjuvazinin neredeyse zil takıp göbek atmasına yol açtı.

Körfez savaşı, sosyalist sistemin çöküşüyle alevlenen emperyalist yeniden-paylaşım kavgasının bir sonucudur. Burada asıl rolü ekonomileri sürekli gerileyen Amerika, İngiltere ve doğan "fırsattan" yararlanmaya çalışan Irak oynuyor. Türkiye de, yapabildiği ölçüde, bundan pay almaya çalışıyor. Bu yüzden de, şu veya bu amaçla, göstermelik ya da ciddi girişimlerle sorunun "barışçıl" yollarla çözülmesi görüşmeleri yapılırken, sürekli olarak savaşı kışkırtıcı bir tutum izliyor. Gerek Özal'ın, gerek Akbulut'un açıklamaları, gerekse burjuva basının birçok yazısı bunun örnekleridir.

Bunjuvazi, savaşın çıkmasını nasıl kendi işine yaratmaya çalışıyor? Birincisi ve en önemlisi, ülke çapında gittikçe keskinleşen sınıf savaşını bastırıp, kazanılmış demokratik hakları geriye çekmeye çabalıyor. Bunu da, "ülkenin güvenliği söz konusu, savaş Türkiye'ye tehdit oluşturuyor, millet olarak birlik içinde ve güçlü olmalıyız" vb. edebiyatıyla, "milli" duyguları okşayarak yapıyor.

İkincisi, fiilen aktif olarak savaşın içine girebilirse, emperyalistleşme düşünü askeri yoldan hayata geçirme fırsatı bulmuş olacağını düşünüyor. Öteden beri üzerinde hak iddia ettiği Kerkük, Musul petrol bölgeleri konusunun öne çıkması, bununla bağlıdır.

Bir üçüncüsü, burjuvazi, Türkiye'nin stratejik öneminin sosyalist ülkelerin çöküşüyle birlikte son bulmadığını, aksine, kaynayan Ortadoğu'da, hem siyasal-kültürel ilişkileri, hem de jeopolitik konumu itibarıyla önemini koruduğunu göstererek, Batı'yla olan ilişkilerinde bunu koz olarak kullanmaya çalışacaktır.

Görüldüğü gibi savaş, burjuvazinin gökte ararken yerde bulduğu bir olanaktır. Kendi emperyalistleşme özlemleri ve işçi sınıfı hareketinin kabarışını durdurma ihtiyacı açısından bunu tepmesi anlamsız ve mantıksız olacaktı. O da, eline geçirdiği ender fırsatları değerlendirmenin yollarını arıyor. Bütün grevlerin "ertelenme" adı altında yasaklanması, gösteri ve mitinglerin engellenmesi, yaygın polis operasyonlarına girişilmesi, bunu anlatıyor. Bu girişimlerin sınıf savaşında bir yavaşlamaya yol açmaması, yığınsal hareketliliğin sendikal çerçevede sıkışıp kalmaması, ve dahası, savaşımı daha da şiddetle yükseltmeye dönüştürülmesi için, işçi sınıfına öncülük edecek örgütün öne çıkması zorunludur.

Görev, legal olanakları sonuna kadar zorlamaktır

Bu durumda komünistlerin görevi ne olmalıdır? Herşeyden önce, sakin kafayla şunları düşünmek gereklidir: İşçi sınıfı öncüsünü aradığında neden bulamıyor? Yığınlar komünistleri beklediklen halde niçin onlarla kucaklaşılamıyor? Bu, burjuvaziye, iyice bunalıma girdiği dönemde yıkıcı darbe vurmanın, onun emperyalistleşme istemini devrimle boğmanın kilididir.

Bu soruların cevabı ortadadır: Komünist partisi gerektiği gibi çalışamıyor. Bunun birçok nedeni olmasına rağmen, ben burada kadroların çalışmalarına değinmek istiyorum.

Madem biz, TKP olarak işçi sınıfının öncüsü ve onu devrime götürecek partisiyiz, o zaman onun gerektirdiği görevleri yerine getirmek zorundayız. Aksi takdirde, kendi kendimize öncüyüz deyip dururuz, gelişen ortamlardan da yararlanamayız.

Komünist partisinin çalışmaları, toplumsal koşullara göre farklı zamanlarda farklı tonlar alır. Çalışmalar bazen iyice illegale çekilir, bazen de legal olanakları sonuna kadar zorlamak gerekir. Bugünün Türkiye'sinde, legal alanları alabildiğine kullanmayan hiçbir siyasi yapı genişleyemez. Onun için, varolan tüm olanakları zorlayarak çalışmaları bu yönde yoğunlaştırmalı, demokratik kitle örgütleri (DKÖ) içine gömülmeliyiz.

Yalnız burada, bu çalışmalar hakkında bazı hatırlatmalar yapmayı zorunlu görüyorum, çünkü bu konuda yanlış anlamalar olmaktadır. DKÖ'lerin parti olmadığı ve üyelerinden parti disiplini gibi bir disiplinin beklenmediği açıktır. Ancak bu, DKÖ'lerdeki partililer için, "burası parti değil, istediğim gibi hareket ederim" anlamına gelmez. En büyük yanlış işte burada yapılıyor. Komünist, her yerde, organ toplantısında da, fabrikada da, evde de, sokakta da ve elbette DKÖ'lerde de komünisttir, parti disiplinine uyar.

DKÖ'lerde ve onların çalışmalarında, fikirlerimizle, tutum ve davranışlarımızla, disiplinimiz ve kişiliğimizle herkese örnek olmalı, aldığımız görevleri zamanında ve eksiksiz yerine getirmeliyiz. DKÖ'lerde aldığımız görevleri yerine getiremiyorsak, oraya hiç uğramamak gerekir. Böyle bir seçeneğimiz olmadığına göre, içinde yer aldığımız demokratik kitle örgütleri hangi alanda faaliyet yürütüyorsa, o alanda *en iyiyi* yapmayı hedeflemeliyiz. Hem çalışmaların en önünde yer almalı, hem de DKÖ'lerin tekke haline getirilmesine karşı durmalıyız. Bu örgütlerin dar gurup çıkarları gözetilmeyen, geniş halk yığınlarının sürekli gidip geldiği ve onların yararına işleyen yerler olmasına özen göstermeliyiz. DKÖ'lerin sınıf savaşımına katkısı, ancak bu şekilde bir çalışmanın sonucunda olacaktır. Bunun temeli de, parti çalışmasının yetkinleştirilmesidir.

Parti çalışmasını daha da yetkinleştirmeliyiz

Yukarıda kadroların yeterince çalışma yapamadıklarına değinmiştim. Bunu biraz açarsak, birincisi, tüm yoldaşlar merkez organı zamanında okumalı, kendi birimlerinde merkez organın eğitimini yapmalıdırlar. Organ toplantılarında mutlaka gündeme eğitim maddesi konulmalıdır. Merkez organ, çalışmaların temel direğidir, onsuz ne partinin o günkü siyaseti bilinir, ne de ideolojik olarak ileriye gidilebilir. Bu konularda yetersiz bilgi yığınlarla olan ilişkilerimizde zorluklar çıkartmaktadır. Ayrıca, MK'nın almış olduğu karar doğrultusunda eğitim seferberliği başlatılmıştır. Konunun öneminin anlaşılması açısından şu sözleri hatırlatmakta yarar görüyorum. "Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz." (Lenin) Eline yayın geçmeyen yoldaşların sekreterleri, ne yapıp edip yayını o yoldaşa temin etmek zorundadır. Yayınlar kendi olanaklarımızla çoğaltılmalı ve elden dağıtımı yapılmalıdır.

İkinci olarak, yapılan çalışmalar ve yaşanan olaylarla ilgili olarak, merkez organa yazı gönderilmelidir. Merkez bilgilendirilmezse, pratik öncülük görevini nasıl yerine getirebilir?

Deneyimlerimizi ve yaşadıklarımızı merkez yayın organı aracılığı ile birbirimize aktaralım. Yayın organına hiç yazı yazmayan yoldaşlarımız var. Bunun açıklanabilir hiçbir mantığı olamaz. Yazı yazmayan bir yoldaş, ya hiçbir çalışma yapmıyor, yığınların arasına girip çıkmıyordur, ya da çalışma yürütüyor, fakat merkezini bilgilendirmenin önemini bilmiyordur. Yazılarımızla merkez organı beslemezsek, o merkez organ bize ne kadar yararlı olur? Mutlaka gönderdiğimiz zamankinden daha az. O zaman, merkez organı yazılarımızla dolduralım. En azından 15 günde bir yazı yazmak hedefimiz olsun.

Son olarak, tüm sekreter yoldaşların denetimlerini yerinde ve zamanında yapmaları, organlarda eleştiri-özeleştiri mekanizmasının işler hale getirilmesi sağlanmalıdır.

Yukarıda yazılanlara daha birçok şey eklenebilir, örnekler çoğaltılabilir. Fakat esas olan bunlardır, bunlar *her zaman yapılması gereken* işlerdir. Bugünün nesnel ortamı, parti kadrolarını daha çok iş yapan, daha disiplinli, daha yaratıcı, üretken ve yönetici niteliğe büründürme görevini iyice dayatıyor. Sınıf savaşında işçi sınıfının gerçekten öncüsü olabilmek, kazanacağımız yeni üyeleri bu anlayışla yetiştirebilmek için, parti çalışmasını, legal olanakları sonuna kadar zorlayarak yoğunlaştıralım.

Toplumumuz, bir madalyonun iki yüzü

Sömürme aracı şans oyunları ve haksızlığa başkaldırı

Yoksul halktan bir kişi, milli piyangocudan aldığı kazıkazanları, heyecan ve sabırsızlıkla kazıyor. Kendisini öylesine kaptırmış ki, bu fotoğrafı çekerken, o kadar çok yaklaşmama karşın, hiç haberi bile olmuyor.

Evet, milli piyango, insanları sömürmenin bir başka yolu. "Ya çıkarsa" diyerek bilet alıp, "talih kuşunun" başlarına konmasını bekleyen milyonlarca insan. Fakat bir tek milli piyango değil, daha birçok şans oyunları var sömürme aracı olarak kullanılan. Örneğin, spor toto-loto oynamak, gazete kuponları biriktirmek, ikramiye çekilişlerine katılmak, kumar oynamak vb.

Dikkat edersek, son yıllarda toplumumuzda şans oyunlarına eğilim giderek arttı. Buna bağlı olarak, her köşe başında bir ya da birkaç milli piyangocuyla karşılaşmak olası. Hiçbir emek harcamadan bir koyup yüz almak için, olasılıklar üzerine kurulmuş "ya çıkarsa", "ya kazanırsam" düşüncesi insanları kendine çekiyor.

1991'in ilk günü milli piyango, yılbaşında bir kişiye toplam 22 milyar ve değişen miktarlarda çarpıcı ikramiyeler dağıtarak yine halkın gözünü boyadı. Halkın gözünü boyadı diyorum, çünkü dağıtılan ikramiyelerin kat kat fazlasını halktan topladı. Ve ne tesadüf, bu kuş, çoğunlukla "hali vakti yerinde"lerin başına konuyor!

Burada şu soru akla geliyor. İleri kapitalist ülkelerde yalnızca eğlenmek için oynanan şans oyunları, bizim gibi orta derecede gelişmiş ülkelerde neden oyun olmaktan çıkıp, yaşam koşullarını iyileştirebilecek bir umut kapısı haline geldi?

İnsanlar ne zaman çaresiz olduklarını hissetseler, kendilerini o durumdan kurtarabileceğine inandıkları herşeyden medet umarlar. Gerçek ve mantıklı bir temele dayanmasa bile, o şeylere bir çıkış yolu olarak bakılır.

Türkiye'de bugün insanlar artık çalışarak hiçbir şey elde edemiyorlar. Ne kadar çok çalışırlarsa çalışsınlar, harcadıkları emeğin karşılığını alamıyorlar. Evine yakacak odun alamıyor, düzenli ve yeterli beslenemiyor, günlük gazetesini alamıyor, sinema, tiyatro, tatil, bunlar hayal, kısacası insanca yaşanamıyor. Dolayısıyla çalışarak bir yere varılamayacağını anlayınca da çareyi şans oyunlarında arıyorlar.

Devleti elinde tutan burjuvazi, o kadar acımasız ki, insanların içinde bulunduğu sefaletten bile yararlanmaktan geri durmuyorlar. Her fırsatta milyarlarına milyarlar ekleyecek yollar buluyorlar. Şans oyunlarında olduğu gibi. Ülkede sınıflar arası fark giderek yükselmekte, zenginler daha fazla zenginleşmekte, emeğinden başka satacak birşeyi olmayan işçi sınıfı giderek yoksullaşmaktadır. Sonuçta ücretli köle olarak görülen işçi sınıfı, "insanca yaşamak için çalışmak" yerine, "çalışmak için yaşar" hale geldi.

Bu madalyonun yalnızca bir yüzü, diğer yüzünde ise uyuyan devin, işçi sınıfının ayak sesleri var. Devin ilk sesleri Zonguldak maden işçilerinden duyuldu. Zonguldak destanı işçi sınıfı tarihine açılan önemli bir sayfadır.

Zonguldak'taki grev Türkiye'nin diğer yerlerindeki işkollarında çalışan işçilere de cesaret verdi. Örneğin metal işkolunda

çalışan, çeşitli sendikalara üye işçiler de haklarını alma savaşımına girdiler.

Bu grevler sırasında pekçok olumsuzluklar, eksiklikler ortaya çıkmasına karşın, yine de bu hareketlerin Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihine yeni bir sayfa açtığı hiç kimse tarafından kolay yadsınamaz oldu. Yaşanan bu eylemlilik, işçilere çok şey öğretti.

Bu dönemde, üzerinde önemle durulması gereken diğer bir olumlu nokta, kadınların da eylemlerde ön saflarda yeralmasıydı.

Kuşkusuz, sınıflar arası mücadele elbette dümdüz, engebesiz değildir. Geri çekilmeler, saldırılar, yavaş yavaş düşmanın üstüne gitmeler olur. İşçi hareketi bir süre şimdiki hızıyla gitmeyebilecek, zaman zaman durgunluk yaşayacaktır. Ancak şu var ki, yaşanarak öğrenilenler kolay kolay belleklerden silinmeyecektir.

"Boyun eğmeyeceğiz, direneceğiz, kazanacağız" başka alternatif yok.

Melike Aycan, İzmir

Kürt halkının haklı kavgasında da

Başarıyı g tir cek olan proletaryadır

Bugün Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı için ideal olan iki ülke halkının ortak ve ikisinin de rızasına dayanarak, tek bir vücut halinde birleşmesidir. Nitekim, kim ne derse desin, sınıf kavgası objektif mantığı gereği böyle gitmektedir.

Ulusal sorunun çözümünü, geleceği belirleyecek olan proletarya ile burjuvazi arasındaki savaşıma bağlamayan ve yalnızca ezilen ulus halkına sarılanlar başarısızlığa mahkumdur.

"Başı çekecek olan güç ve temel güç işçi sınıfıdır. Zamanlama dahil, her çeşit taktik adımlar, onun kavgasıyla uyumlaştırılmadan başarı gelmez." (R. Yürükoğlu, 10 Eylül Konuşması, *İşçinin Sesi*, sayı: 402)

Leninist anlamda enternasyonal olmak, Türkiye'den Kürt halkının ayrılma hakkını sonuna kadar savunmaktan geçer. Ama bu bizim Kürdistan'ın Türkiye'den ayrılmaması için propaganda yürütmemize kesinlikle engel değildir. Tam tersine, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının (UKKTH) böyle ikili bir yönü vardır. UKKTH'yi savunmak, bu iki yönü de kararlı bir şekilde ele almamızı gerektirir. Hem ezen ulus şovenizmine meydan vermeden ayrılma hakkı savunulmalı, hem de ezilen ulus milliyetçiliğinin ezen ulus şovenizmi kadar tehlikeli olduğunu gözönünde bulundurarak özgürce, iki halkın zora dayalı olarak yer almadığı bir birlik savunulmalıdır.

"Bu hakkın tanınması, hiçbir şekilde ne ayrılmaya karşı propaganda ve ajitasyona, ne burjuva milliyetçiliğinin suçlanmasına engel değildir." (Lenin, *Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı*, Sol Yayınları, s. 13)

Bugün Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı için ideal olan iki ülke halkının ortak rızasına dayanarak, tek bir vücut halinde birleşmesidir. Nitekim, kim ne derse desin, sınıf kavgası objektif mantığı gereği böyle gitmektedir.

"Proletarya partisi olanaklı olduğunca geniş bir devletin kurulmasını ister, çünkü emekçilerin çıkarı bunu gerektirir. Proletarya partisi ulusların yaklaşmasını, sonra kaynaşmasını çok ister, ama, o, buna zor yoluyla değil, tüm uluslar işçi ve emekçi yığınlarının özgür ve kardeşçe birliği ile ulaşmak ister." (Lenin, *Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi*, s.57)

Lenin'in birçok defalar belirttiği ve önemine ısrarla değindiği UKKTH, ya ezen ulus önyargısıyla savsaklanmış, ya şovenizmden çıkar sağlamak amacıyla yalnızca ayrılma *hakkına* indirgenmiştir, ya da özellikle ezilen ulus devrimcileri tarafından ayrılmaya eşitlenmiştir.

Bazıları da, Kürt halkının tek başına yapacağı bir devrim eğer Türkiye işçi sınıfı hareketine ivme kazandıracaksa, bunu desteklemek zorundayız diyorlar. Ve tezlerine temel dayanak noktası olarak da, Marks'ın İrlanda karşısındaki tutumunu (10 Aralık 1869 tarihli Engels'e mektubu) gösteriyorlar. Evet Marks'ın o tarihlerde yapmış olduğu tahlil kesinkes doğruydu ve bugün aynı koşullar bir ülkede varsa, bu tahlil o ülke halkları için de geçerlidir. Ama burada bir de gözönünde bulundurulması gereken bir nokta var, Marks da her zaman proletaryanın büyük ülkelerde birleşmesini istiyordu.

Türkiye halklarının kurtuluşu ancak iki ulus proletaryasının gönüllü birliği ve proletarya partisinin önderliğinde burjuvaziye tek yumruk olarak vurmasından geçer. Ama bazı oportünistler yukarıda belirttiğim gibi ezilen ulus milliyetçiliğinden bir pay alırım çabasıyla atıp tutmakta, oportünist günahlarını gizlemeye çabalamaktadırlar.

Milliyetçilik kıskacına dikkat

"Bazı aklı evvellerin sandığı ve göstermek istediği gibi, mevcut devlet iki ulusun devleti değildir. Böyle bir savunu U.K.K.T.H.'nı da, bu hakkın özü olan siyasal anlamda ayrılıp, bağımsız devlet kurma hakkını da ortadan kaldırır. O zaman da Kürt ulusunun kader tayini anlamsız bir savunu olur." (Zafer Özgür, Görüşlerimiz, *Yeni Öncü*, sayı: 22, s. 22)

İşte ezilen ulus milliyetçiliğinin kıskacına takılmış bir oportünist. Bu devletin Kürt halkının devleti olmadığı söylenirken, ne kastediliyor? Bu devleti Türk halkının devleti mi sayıyorlar? Eğer TC devleti Kürdistan'ın devleti olmuyorsa, UKKTH'yi bu devlete karşı savunmak hangi "aklı evvelin" işi?

Ama Özgür buna bir yanıt veriyor. Ve sömürücü devletin kim olduğunu, Kürtlerin ezilmesine yolaçan devletin kim olduğunu söylüyor.

"İradeye rağmen belirlenmiş *devlet sınırları* içinde yaşamış olmanın doğurduğu sonuçları görmeden yürümek ve programlar yapmak, istek ve niyetlerimizi gerçeğin yerine koymak olur." (*agy*, s. 29)

Özgür'ün yukarıda belirttiği devlet sınırları, TC devletinin yasalarının işlediği devletin sınırlarıdır. O zaman yazar kendi kendisiyle çelişiyor. Yalnızca bununla da yetinmiyor.

"Türk sömürgecileri Kuzey Kürdistan'da sömürüyü daha bir kolaylaştırabilmek için *uşak işbirlikçi bir sınıf yaratmışlardır. Bu sınıf* ekonomik ve siyasal çıkarlarından ötürü Türk sömürgeciliğiyle bütünleşmiştir. Aynı *sınıf* sömürgecilerin Kürdistan'da kendi cinsinden temsilciliğini de yapmaktadır." (*agy*, s. 28)

Evet doğrudur. Finans-kapital Kürdistan'da işbirlikçi bir kesim yaratarak, Kürdistan'ı bu kesimin yardımıyla daha kolay sömürmenin yollarını aramıştır. Hatta bu gibi uşakları devletin en üst kademelerine getirmekten bile çekinmemişlerdir. Bu uşakların arasından üst düzey bürokratlar, milletvekilleri ve bakanlar bile çıkmıştır. Kamran İnan gibileri...

Özgür yukarıda işbirlikçi bir sınıfın varlığını öne sürerken, bakın aynı yazıda neler diyor:

"Kürt egemen sınıfları, ticaret burjuvazisi ve toprak sahipleri-ağaları ancak bu güçle işbirliği içinde olabilirler. Oligarşinin içinde Kürt egemen güçleri (tek tek kişiler olarak değil) yoktur..." (*agy*, s. 23)

Bir kere yalnızca bu sınıfları saymasına da şaşırmayın, çünkü Kürdistan için, ulusal demokratik devrim savunuluyor. İkincisi, hani, egemen güçlerle *bütünleşmiş* sınıf vardı, o nerede?

Bu "ulusal demokratik devrim"'in nasıl olacağını da yazardan öğrenelim.

"Kuzey Kürdistan'da mücadelenin *ulusal yanının* önde olmasının dayattığı devrim UDD'dir. Bu somutun gereği olan mücadeleyi, ittifaklar politikasını ve savaş taktiklerini ancak bu ihtiyaca göre biçimlenmiş bir merkezi örgüt yerine getirebilir. Birleşik merkezi partinin/örgütün bir kolu olarak çalışacak olan bu yapı, özerk ve kendisine yeten bir örgüttür. Kuzey Kürdistan'da ayrı örgütlenmenin koşulları dayattığı an bu özerk örgüt, yalnız merkezi birleşik yapıdan kopup yeniden düzenlemekle yetinecek, bu haliyle Kürdistan Komünist İşçi Partisi olarak işlev görecektir. Zaten bu bağlı olma (birleşik) özelliğinin dışında özerk örgüt, bir komünist partisinin *sahip olduğu* her türlü organ, kurum ve ilişkilere sahiptir. Yani bu özerk yapı, ikinci bir parti gibidir." (*agy*, s. 29)

Özgür, burada iki büyük hata daha yapıyor. Birincisi: "Genelde sömürgelerde görülmemiş bir ölçüde K. Kürdistan'da kapitalizm gelişmiştir" dediği halde, ulusal yanı öne çıkartarak, Kürdistan'da UDD'yi savunuyor.

İkinci hatayı da parti konusunda yapıyor. Görünüşte tek bir "parti" istiyor ama, Merkez Komitesi de dahil olmak üzere her parti organının çift olmasını isteyerek birleşik(!) bir parti yerine, birbirinden bağımsız iki parti istiyor. Daha doğrusu iki tarafa da yaranayım derken ne istediğini kendisi de bilmiyor.

Ama Türkiye ve Kürdistan proletaryası bu gibi sakat görüşlere kapılmayıp, onları elinin tersiyle bir kenara itiyor, burjuvaziye karşı topyekün savaşıyor.

Türk-Kürt elele, ileri demokratik halk devrimine!

Oğuz Bayır, İzmir

İşçi sınıfının savaşımında militanlık yükseldikçe

Burjuvazinin ödü kopuyor

Eylemler yükseldikçe, değişik yollarla işçi sınıfının kafasını bulandırmaya çalışıyorlar. "Peygamber efendiden" sözlerle, bu "kanunsuz eylemlerin", "günah ve ayıp" olduğunu anlatıyorlar.

Zonguldak maden işçilerinin yükselttiği savaşım tüm Türkiye'de gündem oldu, işçi sınıfına yeni mücadele yöntemleri öğretti, demokratik haklar savaşımını yığınların kafasına kazıdı. Madenci feneri işçi sınıfının kavgasına ışık tutuyor.

Grevin yeni başladığı günlerdi. İki yeni yoldaşımız bana devrim nasıl olacak diye soruyorlardı. Ben de "Dünyayı Sarsan On Gün" adlı kitabı ve filmi öneriyordum. Sonra bu iki yoldaş, Zonguldak'a gidip, oradaki kavgayı gördüler, o coşkuyu yaşadılar. Kafalarında devrimin nasıl olacağına dair soru kalmadı. Çünkü devrimi bu patlayan yığınlar yapacak, proletarya yapacak. Yeter ki onu devrime götürecek parti savaşımının başını çekecek duruma gelsin. Bundan sonra gündemimizi "ne yapalım da kavganın başını çekelim, nereden dalarsak kavgayı oraya taşıyıp yığınlara yayarız" oluşturmalı, oluşturuyor.

Biz kavganın başını çekmek zorundayız. Çünkü siyaset boşluk tanımıyor. Son olaylar en kapalı gözlere bile gösterdi ki, Türkiye işçi sınıfının savaşımını yönetebilecek, yönlendirebilecek düzeyde olmak çok önemlidir. Biz de daha o düzeye (pratik olarak) gelmedik. Ama bizim diğer "sol"lardan da bir farkımız var. Sınıfın içindeyiz, sınıfla içiçeyiz. "İşçi sınıfımızın kendisi için sınıf" olduğunun bilincindeyiz. "Siyasal bir sınıf" için politika üretiğimizin bilincindeyiz. Sınıfın yapısını doğru değerlendiriyoruz. Bugün sınıftan kopuk siyasi hareketler, işçi sınıfını kendi siyasi hareketlerine katılmamakla suçluyorlar. Kimi kendisi için sınıf olma yolunda diyor, kimi ise yalnızca kendiliğinden eylem vb. deyip konuyu geçiştiriyor ama sonuçta iki kamp oluşuyor. Birinci kamp, sınıfa güvenenler. İkinci kamp, sınıfa güvenmeyenler.

Sınıfa güvenenler, yüzü sınıfa dönük çalışma çabasında, sınıfın içinde olmak zorunda. İkinci gurup ise sınıfa arkasını dönmüş, bu doğrultuda çaba sarfetmiyor.

Bizim sollarımız, olayların dışından, "şöyleydi böyleydi" diye tartışadururken, özellikle Zonguldak patlamasının ardından burjuvazinin etekleri tutuşmaya başladı. Bir de Ankara'ya yürüyüşü gündeme gelince birden korkusunun boyutu daha da yükseldi.

İşçi sınıfının savaşının giderek yükselen boyutu burjuvazinin yüreğini ağzına getiriyor. Kavga daha da yükselmesin diye değişik yollarla işçi sınıfının kafasını bulandırmaya çalışıyor. "Peygamber efendiden" sözlerle, bu "kanunsuz eylemlerin", "günah ve ayıp" olduğunu anlatıyor. Cuma namazlarında işçilerin bu "ayıp hareketlerini" konu ediyor. Erzurum'da yapılan böyle bir uygulamayı, bir gurup işçi, camiyi terkederek protesto etti.

Burjuvazi, TRT'sini, basınını, din adamlarını, herşeyini kullanıyor.

Fransa, Lyon tekstil işçilerinin grevi aklıma geliyor. Papazlar işçilere, "her kim ki, işverenin dediğini yapar, cennete gidecektir, her kim ki,işverenin dediğini yapmaz, cehennemde yanacaktır" gibi vaazlar veriyorlar. Tekstil işçileri de burjuvaziye türkü yakıyorlar.

Papaz efendi papaz efendi
Sırtındaki cübbeyi bizler dokuduk
Bizim kaçımızda pantolon yok
Elbet birgün gelir
Bizim düzenimiz kurulur
Bizim de kıçımızda pantolonumuz olur

Evet, tekstil işçilerinin verdiği yanıt açık ve net. Türkiye işçi sınıfı da haykırıyor:

İşçiyiz, haklıyız, kazanacağız!

F.Dinç, İzmir

Güney Afrika hükümeti bazı ırkçı yasaları kaldıracağını vaat etti ama

Siyah halkın zgisi bitmey cek

Güney Afrika'da devlet başkanı De Klerk, bu parlamento yılında, ırkçı rejimin en temel üç yasasını kaldıracaklarını açıkladı. Bu yasaların kalkması ile *apartheid*ın kalkması yönünde önemli bir adım atılmış olacak. Ülke içinde ANC (Afrika Ulusal Kongresi) ve öteki *anti- apartheid* örgütler ve yurt dışından Güney Afrika'ya ekonomik yaptırım uygulayan ülkeler ilişkilerini yeniden gözden geçiriyorlar. Tabii beyazların hegemonyasına darbe vuracak bu değişiklikler, tutucu beyazlar arasında da tepki ile karşılandı.

Kalkacak ırkçı yasalar

De Klerk kaldıracakları üç temel yasayı 2 Şubat'ta, parlamentonun açılışında açıkladı. Bu yasalar 1966 Gurup Yerleşim Yasası, 1913 ve 1936 Toprak Yasası ve 1950 Nüfus Kayıt Yasasıdır.

1966 Gurup Yerleşim Yasası, siyahların, beyazların yerleşim bölgelerinde oturmasını yasaklıyordu. Geçtiğimiz yıl içinde bu yasa epey delindi. Siyahların belli beyaz bölgelerine izinli yerleşmelerine göz yumuldu. Pretoria-Witwatersrand gibi sınıf mücadelesinin yüksek olduğu bölgelerde entegrasyonun yaygın olduğu söyleniyor.

Toprak yasasına göre siyahlara, ülkenin toplam topraklarının ancak yüzde 13'ü ayrılmıştı. Bir başka türlü söylersek beyazlara kişi başına 2.9 hektar düşerken, siyahlara 0.2 hektar düşmektedir. Siyahların, nüfusun yüzde 75'ini oluşturduğu hatırlanırsa haksızlığın büyüklüğü ortaya daha iyi çıkıyor. Yasanın değişmesiyle siyahlar beyaz toprak sahiplerinden toprak satın alabilecek. Tabii bunu sermayesi olan siyahların yapabileceğini söylemeye gerek yok. Bir de şu olabilir, bazı bölgelerde beyazlar siyahlara ait toprakları da satın alabilir.

Nüfus kayıt yasasına göre insanlar doğuştan ırk temelinde nüfusa kaydediliyor. Bu yasanın kalkabilmesi için anayasa değişikliği gerekiyor. De Klerk bu değişikliği parlamentodan geçirebileceğine inanıyor.

De Klerk, ırk ayrımını kaldıracak yeni anayasa hazırlıklarının ANC'nin katılımıyla, hali hazırda varolan devlet kurullarında tartışılması ve detaylandırılmasını istiyor.

Tepkiler

De Klerk'in önerilerine değişik tepkiler geldi. En başta ANC'den gelen tepkiye bakalım.

Önce birşeyi hatırlayalım, bundan tam bir yıl önce, yine parlamento açılışında, De Klerk, içinde ANC ve Güney Afrika Komünist Partisi'nin (GAKP) de olduğu *anti- apartheid* parti ve örgütleri yasallaştırmıştı. Nelson Mandela'nın serbest bırakılacağını açıklamıştı. Aradan geçen bir yıl içinde ANC ve GAKP legal olarak örgütlendi, yurtdışındaki yüzlerce üyesi ülkeye döndü, Mandela ANC'nin aktif lideri oldu. ANC, bir yandan siyahlar arasında birliği sağlamaya çalışırken, öte yandan beyaz yönetimle *aperteheid*'ın kalkması için pazarlığını sürdürdü.

ANC, De Klerk'in yeni önerilerini "memnuniyetle" karşıladığını, iktidardaki Ulusal Parti ile ANC'nin tarihsel istemlerinin arasının daraldığını belirtti. Ama öneri paketinde, ANC'nin beklediği güvenlik yasalarında değişiklik ve siyasi tutukluların serbest bırakılması ve yurda dönmek isteyen siyasi mültecilere af yoktu. Mandela yaptığı açıklamada hükümetin, önceden anlaşmaya vardıkları birçok konuda farklı bir yorum yaparak, uzlaşmanın ruhuna aykırı davrandığını açıkladı.

ANC, de Klerk'in yeni anayasa hazırlığı için yaptığı öneriyi kabul etmedi. ANC, ırkçı rejimle başlayan görüşmelerin başında, yeni anayasanın, tüm halkın seçeceği bir kurucu meclis tarafından hazırlanmasını istiyordu. Ama ANC, son zamanlarda bu isteminden bir geri adım attı. Yeni önerisi, anayasanın ana hatlarının, tüm partilerin katılacağı bir konferans tarafından belirlenmesidir. Ayrıca bu konferans, anayasa değişikliklerini hazırlayacak kurula da karar verecek, seçimli hükümet işbaşına gelene kadar geçici hükümeti oluşturacak.

ANC'nin böyle bir rejimle uzlaşmaya giderken, silahlı mücadeleyi rafa kaldırması, uzun yıllar savunduğu bazı demokratik istemlerinden geri adım atması elini zayıflatmaktadır. Tabii bu tutum ırkçı rejimin elini beyazların karşısında güçlendiriyor. Böylece beyazlardan gelen tepkileri yumuşatabiliyor. Ama buna rağmen beyazların tutucu, faşist kesimlerinden şiddetli tepkiler gelmektedir. Parlamentoda, De Klerk önerilerini sunarken sağcı Muhafazakar parti üyeleri toplantıyı terkettiler.

Muhafazakar parti liderlerinden Pieter Mulder protestosunu ileri götürerek Afrikanerler için bağımsız devlet istedi. Mulder etnik ayrılıkların olduğu ülkelerde "bir ırkın hegemonyası olmadan" yönetilmesinin bir hayal olduğunu ileri sürdü. Kürt, Tamil gibi güncel ulusal sorunları ve siyah çoğunluğun egemen olduğu devletlerde beyaz azınlıkların domine edildiğini örnek göstererek görüşlerine teorik bir kılıf uydurdu. Gerekirse silahlı mücadeleyi seçeceklerini de ima etti.

Muhafazakar partinin dışında faşistler, ordu ve polis de yeni öneriler paketine karşı çıktı. Bu tepkiler, De Klerk'in manevra alanını daraltıyor. Bu yüzden emperyalist ülkelerin ve öteki ülkelerin uyguladığı ekonomik yaptırımların kalkması ve siyasi ilişkilerin iyileşmesi, De Klerk hükümeti için önem taşıyor. Avrupa Topluluğu, en başta İngiltere'nin bastırması ile yasalar kalkar kalkmaz ekonomik yaptırımları kaldırma kararı aldı. Hatırlanacağı gibi İngiltere çok önceden bazı ekonomik yaptırımları kaldırmıştı. ABD ekonomik yaptırımları yavaş yavaş kaldıracağını açıkladı.

Öte tarafta, şu ya da bu derecede Güney Afrika ile ekonomik ilişkileri olan, ama *apartheid*'a karşı olan, cephe devletleri diye bilinen 7 Afrika ülkesi (Angola, Botswana, Tanzanya, Mozambik, Namibya, Zambiya, Zimbabwe ve Nijerya) gelişmelerden umutlandıklarını belirttiler. Ancak ekonomik ve siyasal yaptırımların kalkması için karar almadılar. Bu toplantıda Mandela ve Pan Afrika Kongresi (PAC) başkanı da bulundu ve bilgi verdiler, ekonomik yaptırımların sürmesini istediler.

De Klerk'in açıklamasının bu kadar önem kazanmasının, emperyalist ülkelerin ekonomik destek vermelerinin, Güney Afrika'nın ekonomisini daha da güçlendireceği ortadadır. Böyle bir gelişme de pazarlıkta hükümetin elini daha da güçlendirecektir. ANC ve öteki *anti- apartheid* örgütler halkı örgütleyemezlerse işleri zordur.

Ama halen, siyahlar kendi içlerinde birlik sağlayabilmiş değillerdir. Yakınlarda ANC ile *Inkatha* hareketi arasında yapılan görüşmeler olumlu bir adım oldu. Ama görüşmelerde bir anlayış birliği oluşmuş değildir. Ve halen iki örgüt arasındaki kavga sürmektedir.

Emperyalist basında yaratılmak istenen iyimser havaya rağmen, daha henüz bu yasalar kalkmamıştır. Bu yasalar kalksa bile beyazların hegemonyası kalkmayacaktır. Ekonomiye ve devlet kurumlarına egemen oldukları sürece de bu değişmeyecektir. Beyazların da bu egemenlik araçlarını kendiliğinden siyahlara teslim etmeyeceklerini, hele karşı-devrimin egemen olduğu bugünkü dünya koşullarında, görmek zor değildir.

Güney Afrika'da, ırkçı-azınlık beyaz rejimle, çoğunluğu oluşturan siyah halk arasında çelişkiler o kadar keskin ve derindir ki, halkın örgütlenmesi olmadan bu çelişki halktan yana çözülemez. Bugün ırkçı yasalar kalksa bile hayattan bunun kalkması daha uzun bir süreç alacaktır. Çok iyi biliyoruz ki, anayasalarında ırkçı yasalar olmayan en "uygar ülkelerde" bile, yazılı olmayan, özellikle kriz dönemlerinde azan ırkçılık vardır. Sömürü düzeni olan kapitalizm yıkılmadan bu gerçeğin değişmesini beklemek ve bunu halka yaymak liberallerin işidir.

Komünistler şunu iyi biliyorlar kapitalizm altında, ülkelerde iki ulus vardır. Ezen ulus ve ezilen ulus. Güney Afrika'da, ırkçı yasalar kalksa bile siyah halk, işçi, emekçi olarak ezilecektir. Bu ezgiden kurtuluşun garantisi, kapitalizmin yıkılıp, demokratik düzenin kurulmasıdır.

SBKP Merkez Komitesi Plenumu parti içindeki kavgayı hızlandırdı ve açığa çıkardı

Gorbaçofçular kuşatıldı

Şubat ayı başında SBKP Merkez Komitesi Plenumu toplandı. Plenumda, ağırlığıyla Gorbaçof'un reformlarının ve partiye karşı düşmanca tutum alan eski yandaşlarının eleştirisi oldu. Plenumda bütün eleştirilere rağmen pazar ekonomisinin ardıcıl olarak geliştirilmesini içeren kararlar da alındı. Herşeye rağmen parti bir canlanma dönemine girmiştir.

Plenumdan önce cumhuriyet, yöre ve il komite sekreterlerinin katıldığı bir ön toplantı yapıldı. Bu toplantının ardından yapılan plenumda, konuşmaların çoğunluğu Gorbaçof'un reformlarına karşı oldu. Ne var ki, plenum tutanakları daha önce yapıldığı gibi partinin merkez organı *Pravda*'da yayınlanmadı. Yalnızca, 2 Şubat tarihli *Pravda* ve *Sovyetskaya Rossiya*'da ikişer konuşma yayınladı. Fakat Gorbaçof'un genel sekreter olarak yaptığı açış konuşması yayınlanmadı.

Pravda genel sekreter yardımcısı Vladimir Ivaşko ve politbüro üyesi Oleg Şenin'in konuşma metinlerini yayınladı. Ivaşko ve Şenin, Gorbaçofçu olarak biliniyor. Öte yanda, Gorbaçof'un çizgisine karşı olarak bilinen *Sovyetskaya Rossiya* Rus Komünist Partisi sekreteri, Ivan Polozkof ve Ukrayna Komünist Partisi'nden Boris Oleinik'in konuşma metinlerini yayınladı. İki gazetenin yayınladığı konuşmalar içerik ve ton olarak parti içindeki guruplaşmayı yansıtmaktadır.

Ivaşko ve Şenin konuşmalarında, *perestroyka* ve *glasnost*'dan olumlu bahsettiler. Ayrıca komünist partisi ile öteki parti ve gurupların işbirliğinin önemini vurguladılar. Ivaşko, partinin, devlet ve toplumun çıkarlarını, parti çıkarlarının üstünde tutmasını överken, Şenin de partinin, öteki partiler gibi yasalara uygun çalışmasını ve rekabet etmesini savundu.

Öteki kamptan Polozkof, konuşmasında *perestroyka* ile halkın kandırıldığını ve sosyalist fikre zarar verildiğini vurguladı. Oleinik ise Gorbaçof'un Körfez krizinde izlediği siyaseti ve Sovyetler Birliği'nin ABD'nin "cephe devleti" konumuna sokulmasını eleştirdi.

Basına sızan bazı konuşmalara da değinmek istiyoruz. Dağıstan parti sekreteri Aliyef, pazar ekonomisinin, sosyalizmle bağdaştığını savunanları şiddetle eleştirdi. Bir Özbekistan merkez komite üyesi özel mülkiyetin toplumu böleceğini ve Gorbaçof'un yapmayı planladığı referadumdan vazgeçmesini istedi.

Merkez Komitesi Plenumu, partiye karşı düşmanca tutum alan merkez komite üyesi Şatalin ve Alexander Gelman'ı şiddetle kınadı. Her ikisi de daha geçtiğimiz temmuz ayında, Gorbaçof'un önerisi ile merkez komitesine alınmıştı. Şatalin hasta olduğu için plenuma katılamadı ve yokluğunda merkez komitesinden de, partiden de atılamadı. Bu gerçekten anlaşılır bir durum değildir.

Gorbaçof'un çizgisine saldırı merkez komitesi dışından da geldi. Bunlar arasında iki tanesi önemlidir. Birinci olarak değinmek istediğimiz, devlet başkanı yardımcısı seçildikten sonra politbürodan istifa eden Genadi Yanaef'tir. Yanaef, beş yıllık *perestroyka*'nın hiçbir hedefine ulaşılmadığını, birçok toplumsal ve ekonomik görevlerin yerine getirilmediğini ve işlerin artık bir düzene sokulması gerektiğini belirtti. Yanaef biraz daha ileri gidip, partinin canlanması "Gorbaçof'un merkez komitesi sekreteri oluşundan kaynaklanmıyor, sekreterlikten ayrıldığı anda yerine başka bir lider gelir", dedi. Bu sözler Gorbaçof'un, partinin güvenini kaybetmiş olduğu anlamında da yorumlanabilir.

İkinci önemli saldırı eski politbüro üyesi, Yegor Ligaçef'ten geldi. Geçen yıl emekliye ayrılan Ligaçef, *Sovyetskaya Rossiya*'da çıkan yazıda, Gorbaçof'un diktatörlükle suçlanmasının gülünç olduğunu, suçlanacaksa ancak liberalizmle ve tutarsızlıkla suçlanabileceğini belirtti. Ligaçef, aynı yazıda, Gorbaçof'u partiye çok az güvenmekle eleştirdi ve sınıf siyaseti izlemeye davet etti. Doğu Avrupa sosyalist ülkelerinin çöküşüne yandığını ve iki Almanya'nın birleşmesini Doğu'nun Batı tarafından yutulması olarak değerlendirdiğini a-çıklayarak Gorbaçof'u bu yönlerden de eleştirmiş oldu.

Gerek merkez komitesinde, gerekse merkez komitesi dışında Gorbaçof'a, *perestroyka* ve *glasnost*a yaygın biçimde yöneltilen sert eleştiriler, beş yıldır susan parti - içi muhalefetin saldırıya geçtiğini anlatmaktadır. Bunlar aynı zamanda Sovyetler Birliği'nde biriken sorunların acil çözümler beklediğini de anlatmaktadır. Sovyetler Birliği'ndeki sorunların çözümünün Gorbaçof'tan gelmeyeceği ortadadır.

Gorbaçof'u içerideki yandaşları terkederken, dışarıdaki yandaşları da ondan ümidi kesmeye başlıyor. Gorbaçof'un "dostu" ABD bile, ondan ümidi kesmişler arasında gözüküyor. Bunu anlatan iki veri var. Birincisi, ABD şimdiye kadar yapmaktan kaçındığı birşeyi yaptı ve Sovyet otoritesine başkaldıran Baltık ülkelerine bundan sonra doğrudan yardım verecek. İkincisi, Moskova'da, Amerikan elçisi ilk kez karşı-devrimci Yeltsin'le özel görüşme istedi.

Gelişmeler Gorbaçof'un her taraftan kuşatıldığına işaret ediyor. Geçtiğimiz sayıda tepedeki dört ajanın düştüğünü anlatmış ve "Gorbaçof'un da sonu geliyor mu" diye sormuştuk. Son haftalarda parti içi ve parti dışı kavga, bu soruyu eskitmeye başladı. Gorbaçof'un sonu geliyor demek herhalde pek yanlış olmayacak.

Sayfayı hazırlayan A. Fırat

Emperyalist kapışma, sahte görüntüleri Körfez'deki vahşetle parçalarken, işçi sınıfımız, Zonguldak'ta gemileri yakıyor

Dev işçi alternatifi

Emperyalizm rekabeti, Ortadoğu'da toplumları, milyonları kırarak sürdürmeye çalışıyor. Ama bu, milyonların toplumsal muhalefetinin, savaş öncesinden daha büyük bir öfke ve enerjiyle yükselmesini engelleyemeyecektir. Son madenciler grevinde bir daha silinmemek üzere bilinçlere kazınanlar, işçi sınıfının gemilerini yakması, ülkemizde böyle bir yükselişin, dev işçi alternatifinin daha da yakına geldiğinin habercisidir.

İ.Harlı, ... Cezaevi

Son zamanlarda cezaevleri yine ayağa kalktı. Bence son gelişmeler somut sürece tam oturmadı. Örneğin, Diyarbakır cezaevi ile başlayan süreç genel sorunlarımız üzerinden genişleyemedi. Özel sorunların ön plana çıkarılması, zaten mevcut olan eşgüdümlü hareket eksikliğini daha da ağırlaştırdı. Artık şu çok açık ki, genel her soruna aynı genellik üzerinden ve tam bir eşgüdümle cevap vermek gerekiyor. Bunun dışında her yönelim, zamanın uzaması ve daha çok enerji ziyanı demek. Bununla birlikte, sonuçta çözülen bir kısım özel sorunun dışında, genel dayatmaların karşısında bir tepkinin ifade edilmiş olması, yine de olumluydu.

Biz burada sürece katıldık. Kısa süreli iki açlık grevi yapıldı. Eskişehir dayatması şimdilik geri çekilmiş görünüyor. Ama, son günlerde bakanlığın gazetelerde yer alan ısrarlı açıklamalarından görüyoruzki, bu dayatmaları en uygun bir zamanda yeniden karşımıza çıkarmaya niyetliler.

En son, yılbaşı açık ziyaretine yasak konuldu. Görünen o ki açık ziyaretlere ciddi bir sınır getirilmeye çalışılıyor. Şimdiden belireren sınır görüşlerle ilgili. Ama, Türkiye'nin mevcut bir savaşın içinde yeralmasının yaratacağı iç sonuçlar daha kapsamlı olabilir. İçinde Eskişehir dayatmasının da olduğu geniş bir sınırlama, haklara yönelik bir saldırı yakın bir olasılık gibi. Bunları zaman gösterecek.

Yoğun bir ilgi, duyarlılık ve her yerde yapılan sohbetler havaya tamamen egemen. Birçok insan gibi ben de, hem basından, hem de TV'den gelişmeleri izliyorum. "Tarafsız"(!) CNN'den habire Amerikan teknolojisinin ölüm makinalarını izliyoruz. İğrenç, iğrenç olduğu kadar acımasız, lanet bir savaşa tanık oluyoruz. Bir yanda gözünü dış pazara diken, Kuveyt'i yutmaya çalışan Saddam ve bir yanda ABD emperyalizminin başını çektiği koalisyon güçleri. Tam bir yağma savaşı! İncirlik üssünün kullanılıyor olmasıyla artık Türkiye'nin de içine fiili olarak girdiği bir savaş.

Savaşa giden aylarda ve savaşın başlangıcından bu yana gelişmeler emperyalistleşme aşamasına gelen orta kuşak ülkelerin gelişme düzeyleriyle uyumlu çaba ve amaçlarının, oynadıkları ve oynamak istedikleri yeni rollerin, gözardı edilemeyecek boyutlar aldığını çok net olarak ortaya çıkardı. Irak'ın açık olarak sergilediği tutum nasıl görmezden gelinebilir? Irak, karşısında başta ABD emperyalizmi var diye nasıl anti-emperyalist olarak nitelendirilebilir? Irak'ın Arap milliyetçiliğini kullanması, Filistin sorununu kendi yayılmacı amaçları için açık demagojik bir biçimde gündeme getirmesi, onun vahşi güdüsünü ne kadar gizleyebilir? Hele ki, yıllarca süren İran-Irak savaşının sergilediği gerçekler varken...

Dünya kapitalist-emperyalist sistemi zora dayalı bir hiyerarşidir. Gelişmenin belli bir aşamasında kurtlar sofrasına yeni ortaklar çıkıyor. Tüm pazarları paylaşılmış bir dünyada emperyalist güdüleriyle ve tüm saldırganlıklarıyla yeni kurtlar av peşine düşüyor. Emperyalistleşme siyasetini şiddet araçlarıyla sürdürmeye çabalıyor. Ve körfez tam bir emperyalist yeniden-paylaşım savaşının coğrafi alanı oluveriyor.

Bir yanda yeni pay isteyen kurt, bir yanda avını çoktan ele geçirmiş ve onun kanını emen eski kurt ve çakallar... Körfez savaşı korkunç, vahşi, haksız ve tam bir emperyalist savaştır. Böyle bir savaş karşısında doğru tutum, devrimin çıkarı için onu iç savaşlara çevirmektir. Savaşa, haksız, emperyalist savaşlara karşı böyle bir tutum alırsanız,"ya o, ya bu" diyemezsiniz. "İkisine de hayır" demelisiniz. Hiçbir gelişme, taktik çıkarcılıkla bizi bu genel ilkesel tutumdan uzaklaştıramaz. Somut sonuçlar, – iki güçten herhangi birinin kazanması – bizlere sadece yeni görevler ve sorumluluklar yükleyecek etkiler yapabilir, ama ilkesel bakışı aslabulandıramaz ve etkileyemez.

Bunları neden yazıyorum? Bunları karşılaştığım değişik bakışlar karşısındaki genel yaklaşımımızı ifade etmek için anlatıyorum. Barış ve savaşa ilişkin çok doğru bir programatik yaklaşımımız var. Bu temel tezler yol bulmada her zaman aydınlatıcı. Barış savaşımı şimdi çok daha acil ve kesin bir biçimde devrime ve bu yönde atılacak somut adımlara bağlanıyor. Azgın bir savaş karşısında yükselen barış gösterilerini de unutmamak gerek. Bunların birçoğu burjuva-pasifist barış gösterileri de olsa, milyonların barış istemini ifade eden tutumlardır.

Teknolojinin en berbat şekliyle kan dökmenin emrine sokulduğu bu savaş tartışmasız gösteriyor ki, emperyalizm değişmedi. Kendine "yeni" biçimler veriyor ama özü tüm çıplaklığıyla duruyor. Gerçek gelişmeler sahte görüntüleri bir adımda parçalıyor. Emperyalizm rekabeti Ortadoğu'da toplumları, milyonları kırarak sürdürmeye çalışıyor. Ama bu acı deneyimlerle öğrenen, gerçek, kalıcı ve adil bir barışın yollarını arayan milyonların toplumsal muhalefetinin, savaş öncesinden daha büyük bir öfke ve enerjiyle yükselmesini engelleyemeyecek. Bu gücün nesnel kaynağı emperyalizmin doğasındadır. Yoksa"anti-emperyalist"(!) Saddam'ın emperyalizme vurmasından(!) yükselmeyecektir.

Türkiye işçi sınıfının başarılı tatbikatı

Son işçi eylemleri, bence iki temel gerçeği bir kez daha gösterdi. Birincisi, doğruda tek olmak, doğruda tutarlı kalmak zordur, ideolojik öncülük yeteneğini gerektirir. Öngörülerimiz, bir bir, yaşamın ve yaşamı izleyen sınıfın gücüyle ortaya çıkarıldı. Bu ilk ve özel yandır.

İkincisi, son eylemler, bir bütün olarak işçi sınıfının, emekçi halkın ardından gidebileceği tek büyük gücü ifade ettiğini, her açıdan öncü olduğunu kanıtlamasıdır. Dev işçi alternatifinin damgasını Anadolu'ya vurmasıdır. Zaten anlamsız olan bir tartışmanın son kez tüm kafalara yazılması, eskimiş bir konunun bitirilmesidir... Dahası, son yıllarda giderek belirginleşen bu nesnel eğilimin arkasından gelecek olanın da işaretinin verilmesidir. İşçi sınıfı, buna hazırlanmakta olduğunu gösteriyor.

En küçük ekonomik-demokratik istemin bir adım, bir milim ötesi net siyasal istemleri, düzen alternatifi olma gerekliliğini doğuruyor. Toplumsal istemler artıyor, karşılanamıyor, karşılanamadığı için de öfke birikiyor. Ülke son hızla yeniden bir kriz dönemine yaklaşıyor ama bunalım daha derinden, daha büyük boyutlu ortaya çıkıyor.

İşçi sınıfını küçük görenler, onun gücünü ve yeteneğini kuşku ile karşılayanlar, çeperlerini parçalayarak gelişen bu hareketin tüm toplumsal istemlerinin, düzen sorununun bir milim yakınında olduğunu göremiyorlar. Bu hareket çizgisini göremiyorlar, sınıfın kendi istedikleri gibi konuşması gerektiğini hayal ediyorlar. Oysa işçi sınıfı, toplumsal taleplerini karşılamak için her alanda adım atarken, siyasal hedeflerini de olgunlaştırıyor. İşçi sınıfı ücret için kalkıyor, karşısına sistem çıkıyor. Basit bir demokratik hak için kalkıyor, sistem karşısına dikiliyor. Hangi hak ve talebi için harekete geçse anlıyor ki, sorun sistem sorunuyla bağlıdır. Bu nesnel sürecin Türkiye'deki hızı, küçümsenemeyecek boyutlardadır. Bu sürecin hızlı gitmesi, bilinçli ve örgütlü gitmesi ise ayrı bir sorundur. Bu alanda devrimci hareketin yetememezliği sınıfın kendisi için sınıf olmadığını asla göstermez.

Bilinen, çok genel anlatımlar yaptım. Buradan dev sıçramaya geçeceğim. İşçi sınıfı eşi görülmedik, ama bundan sonra çok göreceğimiz bir yığınsallıkta greve ve gösterilere çıktı. 48 bin maden işçisinin greviyle birlikte grevdeki işçi sayısı 60 bine yaklaşırken, önemli bir yükselişin adımları atıldı. Sonra bu rakam bilindiği gibi 200 bine yaklaştı. Ardı ardına eylemler, onbinleri aşan dayanışma nedenli iş bırakmalar ne sınır, ne de yasa tanıdı. Ücret anlaşmazlığından sendikal haklara, gerçek demokrasi istemine, iktidar sorununa kadar her sorun sınıfın gündemindeydi. Gemiler yakıldı, yüzbinlerce işçi yürüyüşe geçti. İşte tam da bu süreçte iki sınıf vardı: Biri proletarya, biri burjuvazi. Bu netleşme başlı başına önemli bir noktadır.

Ardından bilinen gelişmelerle, barikata dayanan işçi gücü geri döndü. Peki kazanımlar ne oldu, sonuçlar ne oldu?

Birincisi, geri dönüş kesinlikle yenilgi değildir. Sınıf mutlaka yürümeliydi, barikatı aşmalıydı demiyorum. Tam tersine, bu taktik adımın sınıfın sağlam içgüdülerinin sonucu atıldığını düşünüyorum. Henüz zaptetmeye hazır olmadığı bir yere gitmiyor sınıf.

İkincisi, içinde Zonguldak madencilerinin de bulunduğu tüm işçi sınıfı bir tatbikat yapmıştır. Ve bu tatbikat dev işçi alternatifinin tüm Anadolu'da yarınki genel hareketinin sadece ön hazırlığıdır. Sınıf bundan sağlam dersler çıkarmıştır. Deyim uygun olursa, o tarihsel anın birçok önemli yanını içinde barındıran bu denemede, aktif gücünün etkinliğini, örgütlülük durumunu, destek güçlerinin yeterli olup olmadığını, gelişmelere yön vermedeki yeteneğini, yaratıcılığını sınamıştır. Ve birçok alanda, sağlam, bilinçli, bütünsel sonuç için refleksif tutum takınabilmede yetkin olduğunu kavramıştır. Sadece kendi öğrenmemiş, halk sınıflarına da öğretmiştir.

Üçüncüsü, ısrarla politik örgütlenmesini aramıştır. İşçi sınıfı, her adımının ardından gelecek mantıksal sonuçları düşünerek, sağlam bir örgütlenme yaratmadan hareket etmemeyi çok iyi bilmektedir.

Dördüncüsü, hareketine çok daha belirgin bir biçimde siyasal içerik yüklemiştir.

Beşincisi, büyük bir dayanışma, özveri ve direnç örneği göstermiştir. Ve daha da önemlisi yarın için bu özelliklerinin hazır olduğunu, sınıf bilincinin derinliğiyle kanıtlamıştır.

Altıncısı, hasmını daha yakından tanımıştır. Gücünü, korkusunu, direncini görmüştür.

Kısacası, yaşanılan pratik, sınıfın zaten varolan özelliklerini daha çok güçlendirmiş, derinleştirmiştir. Olaya sadece kısa vadede bakanlar, bir de sınıfın dışından bakanlar bir yığın olumsuzluk bulabilirler. Bence son madenciler grevinde sınıfımız kazanmıştır. Böyle bir eylemde bilinçlere kazınanlar, olağan bir sürecin yıllarına bedeldir.

Evet, gemiler yakılmıştır. Sınıf, hegemonyasını sağlamlaştırmıştır. Bu açıdan, kurulan köy komiteleri çarpıcıdır.

Tüm bunların ardından, hiç eksik yoktur demek tabii ki doğru olmaz. Ama gelişmenin şu aşamasında bu eksiklikleri çok önemli görmüyorum. Daha olgunlaşmamış bir içerikte siyasallık ve genel planda örgütlülük sorunları ise, zaten sınıfın siyasal öncüsünün ağırlığını koymasıyla çözümlenecek sorunlardır ve çözümlenecektir. Dört yandan tam bir kuşatma olursa, bu en mükemmel olanıdır. Ama tarih de gösteriyor ki, yaşanan belli bir tarihsel an hasım gücü parçalamaya yetiyor. Önemli olan bu tarihsel ana, devrime hazır olmaktır. Sorun bu kadar açıktır. Bunun için ise bilinç, özveri ve inat vardır. İşçinin gücü, hünerli elleri, işçinin sesi bu gerçeği her günle gösteriyor!.

Gerçek, kalıcı ve adil barışın egemen olacağı bir dünyanın yaratılacağına inancı sizlerle bir kez daha paylaşarak sohbetime son veriyorum. Sizleri tüm sıcak duygularımla kucaklarım.

